

"אורי" - זה ראש השנה תורת הראיה לפי "אור החיים"

ד"ר אבי וינרוט, עו"ד

לעילוי נשמות:

אבי מורי הי"ח משה אהרן ב"ר מרדכי אליעזר וינרוט ז"ל

נ.ל.ב.ע. כי בתשרי תשע"א

אמי מורתני, הי"ח דרניצל ב"ר אריה וינרוט (לבית אפסרוגוט) ע"ה

נ.ל.ב.ע. י' באדר תשע"ג

חמותני, הי"ח נעכה (נלל) בת ר' מנחם הלוי שטרנטל (לבית שיף) ע"ה

נ.ל.ב.ע. ה' בשבט תשע"ג

ת.נ.צ.ב.ה

מדרש תהלים (שומר טוב: בובר) מזמור כז

[ג] דבר אחר [כז, א] ה' אורי וישעי. ר' (שמואל) [אלעזר] פתר קרייא [בים], אורי בים, שנאמר ויאר את הלילה (שמות יד כ). ישעי בים, שנאמר וישע ה' (שם שם / שמות י"ד / ל). ממי אירא, שנאמר ויאמר משה אל העם אל תיראו (שם שם / שמות י"ד / יג). ה' מעוז חיי, עזי זמרת יה (שם / שמות / טו ב). ממי אפחד, תפול עליהם אימתה ופחד (שם שם / שמות ט"ו / טז). בקרוב עלי מרעים, שנאמר ופרעה הקריב (שם / שמות / יד י). לאכול את בשרי, שנאמר תמלאמו נפשי (שמות טו ט), אמר ר' שמואל בר נחמני אין הרשע יוצא מן העולם עד שנוטל איפופסין שלו לתוך פיו, הדא הוא דכתיב ארדף אשיג (שם שם / שמות ט"ו /), נרדוף נשיג אין כתיב כאן, אלא ארדף אשיג, כלומר ארדף אשיג, נחלק אין כתיב כאן, אלא אחלק, אחלק. צרי ואויבי לי המה כשלו ונפלו. שנאמר וניער פרעה וחילו בים סוף (תהלים קלו טו), מכאן ואילך אמרו ישראל אם תחנה עלי מחנה של מצריים, לא יירא לבי, אם תקום עלי מלחמה של עמלק, בזאת אני בוטח בהקב"ה.

* [ד] רבני פתרי קרא בראש השנה וביום הכפורים. אורי בראש השנה, שהוא יום הדין, שנאמר והוציא כאור צדק ומשפטך כצהרים (תהלים ל"ו). וישעי ביום הכפורים, שיושיענו וימחול לנו על כל עונותינו. בקרוב עלי מרעים, אלו שרי אומות העולם. לאכול את בשרי, שהם באים לקטרג את ישראל ליום הדין. צרי ואויבי לי, את מוצא השטן בגימטריא שס"ה כמנין ימות השנה חסר חד, כל ימות השנה יש רשות להשטן להשטין לישראל, חוץ מיום הכפורים, אמר ליה הקב"ה אין לך רשות ליגע בהן, אף על פי כן לך וראה במה הן עסוקין, כיון שהולך ומוצא אותם כולם בתענית ובתפלה, ולבושין בגדים לבנים, ומעוטפים כמלאכי השרת, מיד חוזר בבושה ובכלימה, אמר ליה הקב"ה מה מצאת בבניי, אמר לו הרי הן כמלאכי השרת, ואיני יכול ליגע בהן, מיד הקב"ה סובל אותן, ומבשר להם סלחתי לכם, מכאן ואילך אומרים ישראל, אם תחנה עלי מחנה, אומות העולם לא יירא לבי, ואם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח, בתורה שנקראת זאת, שנאמר זאת התורה (ויקרא ז לז). אמר ר' לוי אכסיתורין שכתבת לי בתורתך, בזאת יבא אהרן (שם / ויקרא / טז ג).

** נא לשמור על קדושת הגליון / מתוך מאגר פרוייקט השו"ת - אונ' בר-אילן**

(ה' - י"ג - י"א - י"ב)

[ג] דבר אחר והיה אור ישראל (ישעיה שם י"א)¹. זו אסתר, שהאירה את ישראל כאור שחר, והלא אור זה אש, ואש זה אור, אלא אמר הקב"ה דיו פרצופין אני עושה את הדבר, אור לישראל, וחשך לאומות העולם, שנאמר הוי המתאווים את יום ה' למה [זה] לכם יום ה' הוא חשך ולא אור (עמוס ה יח)², בנוהג שבועלם אדם מדליק את הנר בבסילקי שלו, שמא יכול לומר פלוני שהוא אוהבי ישתמש לאור הנר, ושונאי אל ישתמש לאור הנר, [אלא הכל משתמשין כאחד], אבל הקב"ה אינו כן, הכל משתמשין בעולם הזה, ונותן חשך לכלם כאחת בעולם הזה, אבל לעתיד לבא כי הנה החשך יכסה ארץ וערפל לאומים ועליך יזרח ה' (ישעיה ס ב)³. אמר ר' חנינא טוב ה' לכל (תהלים קמה ט)⁴, בעולם הזה, אבל לעולם הבא לעתיד לבא (טוב) [הטיבה] ה' לטובים (שם /תהלים/ קכה ד)⁵, וכן היה במרדכי ואסתר, חשך לאומות העולם, ואור לישראל, שנאמר ליהודים היתה אורה ושמחה (אסתר ח טז)⁶. אסתר נקראת הדסה, אסתר שעמדה בסתרי סתרים, על שהוצרכה להאיר את ישראל, ויצאתה לחוץ, הדסה דכתיב ויהי אומן את הדסה (שם /אסתר/ ב ז)⁷, על שם צדקותה. מרדכי נקרא הדס, על שם שנאמר והוא עומד בין ההדסים (זכריה א ח)⁸, מה הדס זה ריחו טוב וטעמו מר, כך היו מרדכי ואסתר, אור לישראל, וחשך לאומות העולם, ואל תתמה שהרי במצרים, ויהי חשך אפלה (שמות י כב)⁹, ולכל בני ישראל היה אור (שם /שמות/ כג)¹⁰, וכמו שעשיתי בעולם הזה, ככה אעשה לעולם הבא, שנאמר כי הנה החשך יכסה ארץ וערפל לאומים ועליך יזרח ה' וכבודו עליך יראה (ישעיה ס ב)¹¹.

1. ישעיהו פרק י: פסוק יז: והנה אור ישראל לאש וקדושו ללהבה ובעלה ואכלה שיתו ושמירו ביום אחד:
2. עמוס פרק ה פסוק יח: הוי המתאווים את יום ה' למה יצה לכם יום ה' הוא חשך ולא אור:
3. ישעיהו פרק ס פסוק ב: כי ינהג החשך וכסה ארץ וערפל לאומים ועליך יזרח ה' וכבודו עליך יראה:
4. תהלים פרק קמה פסוק ט: טוב ה' לכל ארסמיו על כל מעשיו:
5. תהלים פרק קכה פסוק ד: הטיבה ה' לטובים ולישרים בלבבותם:
6. אסתר פרק ח פסוק טז: ליהודים היתה אורה ושמחה וששן ויקר:
7. אסתר פרק ב פסוק ז: ויהי אמן את הדסה היא אסתר בת דודו כי אין לה אב ואם והנערה יפת תואר וטובת מראה ובמות אבילה ואמה לקחה מרדכי לו לבת:
8. זכריה פרק א פסוק ח: ראייתו הלילה והנה איש רכב על סוס אדם והוא עמד בין ההדסים אשר במצלה ואחריו סוסים אדמים שרקים וילבנים:
9. שמות פרשת בא פרק י פסוק כב: ויט משה את ידו על השמים ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים:
10. שמות פרשת בא פרק י פסוק כג: לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים ולכל בני ישראל קנה אור במושבתם:
11. ישעיהו פרק ס פסוק ב: כי ינהג החשך וכסה ארץ וערפל לאומים ועליך יזרח ה' וכבודו עליך יראה:

** נא לשמור על קדושת הגליון / מתוך מאגר פרויקט השו"ת - אונ' בר-אילן**

י"ב אב תש"ס - סניף נבאל אלפ ~
 זכרון - נגה אלפ
 זכרון - נגה אלפ
 - 1 -
 נגה אלפ

זברים

פרק לד

א וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעֶרְבַת מִזְבֵּחַ אֶל הַר נָבוּ רֹאשׁ הַפְּסָגָה אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְרֵחוֹ וַיִּרְאֶהוּ יי' אֶת כָּל הָאָרֶץ אֶת הַגִּלְעָד עַד דָּן: ב וְאֵת כָּל נַפְתָּלִי וְאֵת אֶרֶץ אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְאֵת כָּל אֶרֶץ יְהוּדָה עַד הַיָּם הַיְחָזְרוּ: ג וְאֵת הַנְּגֵב וְאֵת הַכִּכָּר בְּקַעַת יְרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים עַד צֶעֶר: ד וַיֹּאמֶר יי' אֵלָיו זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתְנַנְּנָהּ הִיא בְּעֵינֶיךָ וְשָׂמָה לֹא תַעֲבֹר: ה וַיָּמַת שָׁם מֹשֶׁה עֶבֶד יי' בְּאֶרֶץ מִזְבֵּחַ עַל פִּי יי': ו וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִי בְּאֶרֶץ מִזְבֵּחַ מִזֶּה בֵּית פְּעוֹר וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: ז וּמֹשֶׁה בֶן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בְּמֹתוֹ לֹא כָהָתָה עֵינָיו וְלֹא נָס לְחֹה: ח וַיִּבְכּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה בְּעֶרְבַת מִזְבֵּחַ שְׁלֹשִׁים יוֹם וַיִּתְמוּ יָמָיו בְּכִי אֲבֵל מֹשֶׁה: ט וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון מִלֵּא רֹחַ חֲכָמָה כִּי סָמָךְ מֹשֶׁה אֶת יָדָיו עָלָיו וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשׂוּ כְאֲשֶׁר צִוָּה יי' אֶת מֹשֶׁה: י וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יָדְעוּ יי' פְּנִים אֶל פְּנִים: יא לְכָל הָאֲתֹת וְהַמּוֹפְתִים אֲשֶׁר שָׁלַח יי' לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לְפָרְעֹה וּלְכָל עַבְדָּיו וּלְכָל אֶרְצוֹ: יב וּלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה וְלְכָל הַמוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל:

משה רבינו ז"ל

לד א ויעל משה מערבת מואב
אלהר נבו ראש הפסגה אשר
על פני ירחו ויראהו יהוה את
כל הארץ את הגלעד עד דן:
ב ואת כל נפתלי ואת ארץ
אפרים ומנשה ואת כל ארץ
יהודה עד הים האחרון: ג ואת
הנגב ואת הכפר בקעת ירחו עיר התמרים
עד צער: ד ויאמר יהוה אליו זאת הארץ אשר

א וסלק משה מפישרא
דמואב לטורא דנבו ריש
רמתא די על אפי ירחו
ואחזיה ית כל ארעא
ית גלעד עד דן: ב וית
כל נפתלי וית ארעא
דאפרים ומנשה וית כל
ארעא דיהודה עד ימא
מערבא: ג וית דרומא וית
מישרא בקעתא דירחו
קרמא דדקליא עד צער:
ד ויאמר יי לה דא ארעא

תולדות אהרן ויעל משה. סוטה יג: ויאמר ה' ברכות יח:

שפתי חכמים
ה דאל"כ לא הל"ל אלא ויעל משה אל הר נבו מערבות מואב ל"ל
וכי עדיין אין אנו יודעין שהיית משה בערבות מואב דהא משנה
הורה כולה גשנית בערבות מואב: ו ר"ל לא הל"ל אלא את כל
מזיקין לה: עד דן. הראהו נמי דן עובדים עבודת כוכבים שנאמר ויקימו להם נזי דן את הפסל" והראהו שמסון
שעמיד לנחם ממנו למוסיע: (ב) ואת כל נפתלי. הראהו ארצו נשלוטה ומורכבה והראהו דכורה ונרק מקדש
נפתלי לנחמים עם סיקרא ומיילומיו: ואת ארץ אפרים ומנשה. הראהו ארצו נשלוטה ומורכבה והראהו
יהושע נחם עם מלכי כנען שבה מאפרים. וגדעון שבה ממנשה נחם עם מדין ועמלק: **ואת כל ארץ**
יהודה. נשלוטה ומורכבה והראהו מלכות ציח דוד ונחמנס: **עד הים האחרון.** ארץ המערב נשלוטה
ומורכבה. ד"ל אל מקרי הים האחרון אלא היום האחרון הראהו הקב"ה כל המאורעות שעמדין ליארע לישראל
עד שימיו הממסים: **(ג) ואת הנגב.** ארץ הדרום ד"ל מערמ המכפלה שנאמר ויעלו בנגב ויצא עד חברון:
ואת הכפר. הראהו שלמה יונק כלי ציח המקדש שנאמר בככר הירדן יקס המלך במעשה האדמה:
א שופטים יח ב במדבר יג ג יא ו

רמב"ן
הם ימי הרעה והצער, ויקראו זמן הבחרות "ימיו",
כי הם שלו לשמוח בהם ולהיטיב לבו. הנה הטעם,
וכימי ילדותך תהיה זקנתך, וזה רמו שתתקיים שלותו
וכבודו עוד כל ימי הארץ. וראיתי בתרגום ירושלמי,
כיומי עולימתהון כיומי סיבתהון, הוא הדבר שפירשתי:
א-ג ויראהו ה' את כל הארץ. כל ארץ ישראל אשר מעבר לירדן, ואחרי כן הזכיר שהראה לו את גלעד
עד דן. והנה משה היה בחלקו של ראובן, והצי הר הגלעד ועריו היה לבני ראובן והחצי למנשה, על
כן פירושו מן הגלעד עד דן. או היה גלעד בלבנון בארץ ישראל, כדכתיב (ירמיה כב ו) גלעד אתה לי ראש
הלבנון. והזכיר "עד דן" שהוא סוף תחום ארץ ישראל, כדכתיב (ש"ב כד ב) שוט נא בכל שבטי ישראל מן

*אני לא מובן מן מה שכתב, ילמי ויפנה!
אני מבינה את ה' שכתב בפי!*

שנה ומעלה כל יצא צבא: פקדיהם למטה נפתח
וארבע מאות:

אלה הפקדים אשר פקד משה ואהרן ונשיאי ישראל
אתד לבית-אבתיו הוי: ויהיו כל-פקודי בני-ישראל לבית אבתם מבין
עשרים שנה ומעלה כל-יצא צבא בישראל: ויהיו כל-הפקדים לש-
מאות אלף ושלישת אלפים וחמש מאות וחמשים: והלויים למטה אבתם
לא התפקדו בתוכם:

דקנא משה ואהרן ונשיאי
ישראל. קרי עשר ויבדין.
גיברא חד לבית אבתיהו
הוי: מהו ויהיו כל קנאי
בני ישראל לביית אבתיהו.
מפר עשרין קנאי וקנאי לא.

כל נשיא חילא בישראל: מהו ויהיו כל מבטא, שירת מאת ואלקסא אלפיין.
תקמש מאת וחמשים: מהו ולינאי לשבטא דאבתיהו. לא אוקטנאי גיניהוין:

(מד-מו) ופירושו ויהיו כל פקודי בני ישראל, שלא נוקדו רק מי
שהוא מבין עשרים שנה, ואחר כך ויהיו כל הפקודים בכללם.³⁷
(מו) התפקדו, משני בנינים³⁸, כי הוא מבין התפעל, ועם מבין
שלא נקרא שם פועל³⁹.

37 כמו במדברים ציין בכל שבט בפסוק אחר את גילי הפקודים, ובמסוק שאחריו
מספר הפקודים, כן בסיכום הכללי מציינ מסוק אחר את גילי כל הפקודים, והפסוק
מלאחריו מציינ את מספר כל הפקודים. 38 בני מדינת של שני הבנים.
39 בבין הפועל.

(מד) איש אחד וגו', כל אחד מהם הוא נשיא בית אבותיו.
(מה) לבית אבותם, המיוחסים לבית אבותם.

(מו) והלויים למטה אבותם לא התפקדו בתוכם, כמו שמפורש
הרולך, אך את מטה לוי לא תפקדו וגו' (פסוק מט), ומפורש
טעם כי לא ילכו בצבא המלחמה אלא הפקד את הלויים על
משכן העדות וגו' (פסוק נ).

שמות לגולגולותם (לעיל פסוק יח), אמר לו הקב"ה למנוחם
בבבדו ובבדולת לכל אחד ואחד, לא תחיה אומרו לראש
המשפחה כמה במשפחתו, כמה בניו יש לו, אלא כולוהו
יהיו עובדים לפניו באימה ובכבוד, ואתה מונה אותם, היא
תוא יכתיב במספרי שמות מבין עשרים שנה ומעלה לגולגולותם.
ויתכן שנאמר עוד כי היה זה כדרך שהמלכות עושה בבואם
למלחמה, כי עתה חיי ממוכנים ליכנס לארץ ולבוא במלחמה
עם מלכי האומות אשר בעבר הירדן ועם השאר כולם, כמו
שאמר נוסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה' (להלן י כט),
חיינו כשה הנשיאים צריכין לדעת מספר חלוצי צבא המלחמה,
וכן מספר כל שבט ושבט ומה יפקוד עליהם בצרבות מואב
במצרבות המלחמה⁴⁰. כי התורה לא תסמך על הנס שירדוף
אחד אלף⁴¹, וזה טעם כל יוצא צבא בישראל, כי אמרין מפני
צבא המלחמה, ועוד שיחולק להם הארץ למספרם וידע כמה
חבלים יפלו להם מן הארץ הנכבשת להם, כי לולו דברי
המרגלים היו נכנסים שם מיד.

(מד) והלויים למטה אבותם לא התפקדו בתוכם, הנה מוזכרת
ראש משה מרעור שלא למנות הלויים, מפני שנאמר לו ואתכם

ט) 42 ליתא לפירו. 43 במלחמה מדן (להלן לא א-ב) שיהיו בצרבות
מאב. 44 ע"פ דברים לב ל.

(מה) ויהיו כל פקודי בני ישראל לבית אבתם וכו' כל יצא
צבא בישראל, הוצרך הכתוב להגיד מספר הכלל לאחר שהגיד
הפרטים, כי נצטווה משה ואהרן שידעו מספר מפקדי העם
וידעו מספר כל שבט, כי כן דרך המלכים במנותם את העם.
ולא הבינותי טעם המצוה הזאת למה צוה בה הקב"ה, כי היה
צורך שיחיסו לשכטיהם בעבור הדגלים, אבל ידעת המספר
לא ידעתי למה צוה שידעו אותו, אולי להודיעם חסדו עליהם
כי כשבעים נפש ירדו אבותיהם מצרימה וצחה הם כחול הימ,
כך וכך בני עשרים, ואחרי כל דבר ומגפה ימנע להודיעם
כי הוא משגיא לגוים⁴², ימתך וידינו תרפינו⁴³, וזהו שאמרו
רבתינו⁴⁴ מרוכ וחיבתם מונה אותם כל שעה, ועוד כי הבא
לפני אב הנביאים⁴⁵ ואחיו קדוש ה'⁴⁶, והוא נודע אליהם
בשמו, יהיה לו בדבר הווי' וזכות הוי"ו, כי בא בסוד העם
ובכתב בני ישראל⁴⁷, וזכות הרבים במספרם, וכן לכולם זכות
במספר שימנו לפני משה ואהרן, כי ישימו עליהם עגם לשובו,
יבקשו עליהם רחמים⁴⁸, ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם
אלף פעמים (דברים א יא), ולא ימעיט מספרכם, והשקלים
כופר על נפשותיכם, ובמדבר סיני ובה⁴⁹ ראיתי כן, במספר

35 ע"פ איוב יב כג. 36 ע"פ שם ה יח. 37 במדבר רנה ב י"ז.
38 משה. 39 אהרן. 40 ע"פ יהוקאל ג ט. 41 השווה וזוהו במדבר (ק)

מפנינו (מד) אלה הפקודים, כל אחד מאלו נמנה על ידי משה
ואהרן וכו'.
(מה) ויהיו כל פקודי, כל יוצא צבא בישראל, ולא יתו על בין
ששים, שלא היה יוצא בצבא, כמו שהזכירו ד"ל⁵⁰ על יאיר בן
מנשה וזולתו, ובלעדיהם עלה הסכום אל מה שכתב אחר כך.
(מו) לא התפקדו, לא הופקדו על ידי הפקודים ולא התפקדו

10 ב"ב קמא ב. 11 ואת ראשית. 12 רמב"ן.

מפנינו (מד) אלה הפקודים, כל אחד מאלו נמנה על ידי משה
ואהרן וכו'.
(מה) ויהיו כל פקודי, כל יוצא צבא בישראל, ולא יתו על בין
ששים, שלא היה יוצא בצבא, כמו שהזכירו ד"ל⁵⁰ על יאיר בן
מנשה וזולתו, ובלעדיהם עלה הסכום אל מה שכתב אחר כך.
(מו) לא התפקדו, לא הופקדו על ידי הפקודים ולא התפקדו

ועל דא אמרי, האי מאן דאעבר בריה בשוקא, ומספסי מעינא בישא, נמי פוּדְוּא על ירשיה, פוגז ולא לפיל עינא פישא לשלשאה עגלי, אוף תפא, פוגז דקמא בלעם ולא נפיל פפושירי וקסמלי לאבאשא לישוראל, פנא לאסתפל פהו פעינא בישא, פוגז דכפל אמר דדנה מסתפל פעינא בישא, פוגז מתלמיא.

הא חזי מה רשיותה וייליה לקבלהון לישוראל, פהו וישת אל פמופרי פגרי, פתרומו (ישו) לקבל עגלא וי עפדי ושרא פמופרי אפוחי, פוגז ויהא ליה ספרי סינא לאבאשא ליה.

השנא דמי מה פתיב, וישא בלעם את עיניו וירא את ישוראל, פנא לאסתפלא פהו פעינא בישא פיה שעמא, ואלמלא דאקדים לון גדשא פריף הוא אכורחא, פנה מאפר לון פאסתפולחא דעינא,

בתוך מדב

ועל דא אמרו ועל זה אמרו חכמים, האי מאן דאעבר בריה בשוקא ומספסי מעינא בישא מי שמעביד את בני בשוק, ומחידא מעין הרעה, נמי סודרא על וירשיה יכסי משפחה על ראש החנוך, פוגז דלא נפיל עינא בישא לשלשאה עגליה כרי שלא חוכל עין הרעה לשלוט עליה, אוף תפא, פוגז דקמא בלעם ולא נפיל פפושירי וקסמלי לאבאשא לישוראל אף כאן, כיד שורא בלעם שאני נכיל בכשפיר וקסמלי לחרט לישוראל, פנא לאסתפל פהו פעינא בישא רחא להחמיל בהם בעין חרטי, פוגז דכפל אמר דנהו מסתפל פעינא בישא חנה מתלמיא לפי שבכל מקום שחיר מסתפל בעיניו הרעות חל שם הקללה.

הא חזי, מה רשיותה וייליה לקבלהון לישוראל בא רחא, מה היה רצונו של בלעם לעשות כבוד ישוראל, כי פתיב, וישת אל דמופרי פגרי, פתרומו וישו לקבל עגלא וי עברי וישוראל פמופרי אפוחי פפושירי חרומו, ששם את פניו לחסודי אח עון העגל שעשו ישראל כבודו, פוגז וירא ליה ספרי סינא לאבאשא ליה כיד שידרה לו צד ערה לחרט לישוראל, כפרשי, חיל אמר אכור עונותיהם הקללה על המפרי עונותיהם חויל.

השנא דמי מה פתיב עמה רחא עד מה שכתוב וישא בלעם את עיניו וירא את ישוראל היינו פניא לאסתפלא פהו פעינא בישא פיה שעמא כאותה שו רעה להחמיל בהם בעין הרעה, ואלמלא דאקדים לון גדשא פריף הוא אכורחא ואם הקביה לא היה מקיים וליס ופוחא חנה מאפרי לון פאסתפולחא דעינא חו

אמר רבי יוחנן מהו אמערוחא פנא אמר ליה (רם) אלהים ולא היה דהיה אלא אמערוחא דרומא פהו מספרי דשקאלא, שהיה דאחקשירי פוחתי אפוחי ופגז ופגזין חיליה.

אמר רבי אלעזר, מי אוליפנא, דאפילו הוא זמנא לא שריא פיה ויהא דמדישא, אמר ליה רבי יוסי, אי פכי הא פתיב ומהו עליה ריח אלהיים, וכפל אישן זמני אחרוני לא פתיב פהו רכי.

אמר ליה רבי הוא, הא חזי, פתיב (ישל ב פ) טוב עין הוא יבורך, והא אוקממה, אל תקרי ובורך, אלא יפוד, ובלעם חנה רע עין, ולא אשקפה רע עין בעלמא פוחתי, דכפל אמר דנהו מסתפל בעינא, חנה מתלמיא.

בתוך מדב

אמר רבי יוחנן שאל לרבי יוסי ואמר מאי אמערוחא פנא מה התעוררה דיהה פהו כי חשב שרבי יוסי אמר שנתעורר בלעם כגז רוח הקודש, אמר ליה רבי יוסי אמערוחא דרומא פהו מספרי דשקאלא התעוררה של רוח אמר מצד המסחה שבשמהל של המליצה דרך הקליפות שורה עליה, והוא דאחקשירי פוחתי ונהו ותרשיין וייליה אתה הוה שמקשרים חוחויל כל הקליפות והכשפים שיה, והיינו ויעו רשעיה המתפשט לחוץ על ידי קליפה שחורה, כסוד ומלכותו בכל משלה, שחתח ופוחי וי קשורים כל מיני כשפים של בלעם, (ויקרא ופגזי ומכשפים)

אמר רבי אלעזר, מי אוליפנא כר למהו, דאפילו הוא זמנא לא שריא פיה ויהא דמדישא שאפילו באותו זמן לא שרה עליה רוח קודשה אפילו חר הקליפות אמר ליה רבי יוסי שאל מרבי אלעזר, אי פכי, הא פתיב אם כן היה כבוד וחוח עליה רוח אלהיים הוה משמש שורה עליה רוח קודשה ונקבל אפוחי אחרוני לא פתיב פהו רכי כי בכל פעמים האחרות לא כהוב בהם כן, וכבר רכי יוסי שפליח עליה, נאמר על בלעם, עד שרבי אלעזר חשיב לו שנאמר על ישוראל כדמשל ויחיל

אמר ליה רבי אלעזר, מי חזי הוא כן הוא כמו שאמרו, כי פא חזי בא רחא, פתיב טוב עין הוא יבורך, והא אוקממה וכבר ירא ליה את אחרים ורבותו לטוביה אל תקרי ובורך כפי אחרים, אלא ובורך הוא ירא ליה את אחרים ורבותו לטוביה ובלעם פהו רע עין ולא אשקפה רע עין פועל קוחיה ובלעם חנה פיל רע עין שגא נשאר רע עין כמותו, דכפל אמר דנהו מסתפל בעינא חנה מתלמיא שבכל מקום שיה מסתפל בו בעינא חל עליה הקללה, לכן גם כדכתיב היא לרעה.

יבין ואלוין (ביא דאלוין) נטיען אשכנזי מאינען מוספני דקבין, יבין
עיס מולין וגו'

לפר נש דקוין ליה ידן שפירן יאן למחזי, אעפר חזר פר נש
דעניא בלישא, אסתפל כאינען לדין, נקיט פרו, שארי לשפחה,
אמר פמה אינען שפירן, פמה אינען יאן, חמה אנפני מגורא
דשפירי עלאה, לקבר אמר, מאן ימן ודין אליו דשריין בין אנפין
נקיירן ובלבדשי וקרי דארגורא פביחיה לאשתמשא פרה, ויהוין אנפין
פמביחא דיליה.

כין פלעם, שרי לשפחה, מה טובי אהליו, חמו פמה שפירן פמה
יאן וכי, לקבר אמר ויל פום מולין, לא ישחפיה נטיעא שפירא
במוק פדבש

לאום דהרקים, טבר נעס אום הקביל בני ערו, מאן ימן דאליו נטיען אשכנזי
מאינען מוספי דקרו מי ימן שאלו הנטיעות דהיינו החלמדיי חכמים, נמצא ויטאו מ
הנטיעם שבהם, כדי שחממה ענינם לא יהיה בגבוליהם לעסקי בחורה כדאר, והיינו ויל פום
מולין וגו', שיהל החורה הנקראת מום מן חוליס ועינים שבהם כולקמן.

לפר נש דקרו ליה ידן שפירן יאן לקחיו משל לאום שהיו לו ידים יפות טובות
מדיאן אעפר חזר פר נש דעניא בלישא עבר אעלו אום אחיו פכל עין דחיש
אסתפל כאינען ודין הסתכל כאותו הדיים, נקיט פרו אחו דום, שארי לשפחה חחתי
לשבהם, אמר פמה אינען שפירן, פמה אינען יאן אמר כמה הם יפות, כמה הם נאים
חמה אנפני מגורא דשפירי עלאה חחתי שאלו האנפנות נראות כאילו החפני חחתי
של מעלה, לקבר אמר אחו כן אמר, מאן ימן ודין אליו דשריין בין אנפין לקרי
ובלבדשי וקרי דארגורא פביחיה לאשתמשא פרה מי ימן שידים אלו יהיו שורות פ
אביס יקרות, ובלבדשי יקר של אינען בביחו להשמשא בהם, ויהוין מניין פחובות
דיליה יהיו נגוחות כהרבה שלי, רייל שקלל את הדיים שהחיינה נגוחות ולא חשא מה
שום חעלה.

פר פלעם שרי לשפחה כן כלעם החזיל לשבח את אהלי החורה, ואמר מה טוב
אהליו יאקום וטשכונתי ישראל, חמו פמה שפירן פמה יאן וכי, ראו כמה יס
ונמה נאום הם אהלי יעקב, לומר אמר אחו כן אמר ויל פום מולין דדיים
ישפחה נטיעא שפירא דא נטיעא דארגורא שלא חמא נטיעה יפה זו של החו

ומאי אסיונתא נכח קרישא קריין דיהא לישורא קסחיהא שקמא, דא היה
דפריש וקחיל עילי דיהא אעליים, ומהר עילי, על נשורא קאמר, כמאן
דפריש סוריא על וישורא דיעמא, קריין דלא לשלוט פרה עינעי, פריין
שאר ויאמר, מה טובי אהליו יעקב.

תא חזי, פל מאן דבצי לאסתפל לא בעניא בלישא, לא נכיל אלא כד
לשפחה וואקרי לסחורא מליה דבצי לאעלייא בעניא בלישא, ומה
ארוחיה, אמר חמו פמה טבא דא, פמה יאן דא, קריין דישלוט פרה
עניא בלישא, אוף נכא אמר, מה טובי אהליו יעקב, פמה אינען יאן,
פמה (דף רב טו) אינען שפירן, פמה נטיען שפירן דארגורא מנייה
דקריין לאינען נטיעין דנטיע קרישא בריין דיהא פניחא דערו, יאליי, מאי
במוק פדבש

מכא אום בהסתכלות עיניו, ויאן אסוריה נכח קרישא קריין דיהא לישורא קסחיהא
שקמא ומה נטווח מן הקריה לישורא בשער היה, ואמר דא היה דקריה ויה שפחה
והיה עילי דחם אלוהים היינו נקחיל עילי, על וישורא קאמר דא אמר על ישראל
שקרייה פריש על ישראל דיהא אלוהים, כלומר שהשדה עליהם דיהא חסניה שלא משלוט
עליהם עין חרעה של כלעם קמאן דפריש סוריא על וישורא דיעמא, קריין דלא ישלוט
פרה עינעי כמרי שפריש מטפחה על דאס החיטוק כדי שלא תשלוט בו עין חרעי, (ושני בהמשך)
סא מה חסלה טייל נעלה מן חסיוניס למן סקדוסה ומשני סא טעם עינעי ונכח על מקדוסה
קריין שארי ויאמר או החזיל ואמר מה טובי אהליו יעקב כדמפיש ואלו

ואמר פא חזי, פל מאן דבצי לאסתפל לא בעניא בלישא נא ודא, כל מי שרצה
לסתכל בעין חרעה, לא נכיל, אלא כד משפח וואקרי לסחורא מליה דבצי
לאעלייא בעניא בלישא אינו יכול, אלא אם כן משפח וואקרי או הדבר הזה שהוא
ודעה לקלל בעיני חרעה, כי על ידי שמשפח לאיה דכ גוים שהחיצונים יקטרו עליו
ואו עין חרעה שולטת בו, ועוד שעל ידי שהוא משבח את הדבר ומתפעל ממנו, מפרידו
מן הקב"ה, כי אצל הקב"ה אין שום פלא ושבח לדבר אחר, ועל ידי זה יכול לשלוט בו
עין חרעה, ומה ארוחה ומה דרכי של פכל עין חרעה, אמר, חמו פמה טבא דא,
פמה יאן דא אמר, ראו כמה טוב היה אום דאס היה וכמה הוא יפה, קריין דישלוט פריש
עניא בלישא כד שמסלוט בו עין חרעה, אוף נכא אמר או כאן אמר בלישא, מה
טובי אהליו יעקב דיהו פמה אינען יאן כמה נאום הם, פמה דף רב טו) אינען
שפירן כמה יסם הם אהלי החורה שלהם, פמה נטיען שפירן דארגורא מנייה כמ
נטיעה יפה של החורה, שום חלמדיי חכמים, שנטעו סהם, דקריין לאינען נטיעין
דנטיע קרישא בריין דיהא פניחא דערו, יאליי אם דדיים לאינען הנטיעות דיהו, דדיין

מלכים ב

פרק ב

א ויהי בהעלות יי את אליהו בסערה השמים וילך אליהו ואלישע מן הגלגל: **ב** ויאמר אליהו אל אלישע שוב נא פה כי יי שלחני עד בית אל ויאמר אלישע סי יי וחי נפשך אם אעזבך וירדו בית אל: **ג** ויצאו בני הנביאים אשר בית אל אל אלישע ויאמרו אליו הֲדַעַתָּ כִּי הַיּוֹם יִי לָקַח אֶת אֲדֹנָיִךָ מֵעַל רֹאשְׁךָ וַיֹּאמֶר גַּם אֲנִי יָדַעְתִּי הַחֹשֶׁה: **ד** וַיֹּאמֶר לוֹ אֵלֵיהוּ אֲלִישֵׁעַ שׁוּב נָא פֹה כִּי יִי וְחַי נַפְשְׁךָ אִם אֲעֻזְבְּךָ וַיֵּבְאוּ יְרִיחוֹ: **ה** וַיִּגְשׁוּ בְנֵי הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר בִּירִיחוֹ אֶל אֲלִישֵׁעַ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֲדַעַתָּ כִּי הַיּוֹם יִי לָקַח אֶת אֲדֹנָיִךָ מֵעַל רֹאשְׁךָ וַיֹּאמֶר גַּם אֲנִי יָדַעְתִּי הַחֹשֶׁה: **ו** וַיֹּאמֶר לוֹ אֵלֵיהוּ שׁוּב נָא פֹה כִּי יִי שְׁלַחְנִי הַיַּרְדֵּנָה וַיֹּאמֶר סי יי וחי נפשך אם אעזבך וילכו שניהם: **ז** ונחמשים איש מבני הנביאים הלכו ויעמדו מנגד מרחוק ושניהם עמדו על הירדן: **ח** וניקח אליהו את אדירתו ויגלם ויכה את המים ויחצו הנה ונהנה ויעברו שניהם בחרבה: **ט** ויהי כעברם ואליהו אמר אל אלישע שאל מה אעשה לך בטרם אלקח מעמך ויאמר אלישע ויהי נא פי שנים ברוחך אלי: **י** ויאמר הקשית לשאול אם תראה אתי לקח מאתך יהי לך כו ואם אין לא יהיה: **יא** ויהי המה הלכים הלוך ודבר והנה רכב אש וסוסי אש ויפרדו בין שניהם ויעל אליהו בסערה השמים: **יב** ואלישע ראה והוא מצעק אבי אבי רכב ישראל ופרשיו ולא ראהו עוד ויחזק בבגדיו ויקרעם לשנים קרעים: **יג** וירם את אדירת אליהו אשר נפלה מעליו וישב ויעמד על שפת הירדן: **יד** וניקח את אדירת אליהו אשר נפלה מעליו ויכה את המים ויאמר איה יי אלהי אליהו אף הוא ויכה את המים ויחצו הנה ונהנה ויעברו אלישע: **טו** ויראהו בני הנביאים אשר בירחו מנגד ויאמרו נחה רוח אליהו על אלישע ויבאו לקראתו וישתחוו לו ארצה: **טז** ויאמרו אליו הנה נא יש את עבדיך חמשים אנשים בני חיל ילכו נא ויבקשו את אדניך פן נשאז רוח יי וישלכהו באחד ההרים או באחת הגאיות ויאמר לא תשליחו: **יז** ויפצרו בו עד בש ויאמר שלחו וישלחו חמשים איש ויבקשו שלשה ימים ולא מצאו: **יח** וישבו אליו והוא ישב בירחו ויאמר אלהם הלוא אמרתי אליכם אל תלכו: **יט** ויאמרו אנשי העיר אל אלישע הנה נא מושב העיר טוב כאשר אדני ראה והמים רעים והארץ משכלת: **כ** ויאמר קחו לי צלזלית חדשה ושימו שם מלח ויקחו אליו: **כא** ויצא אל מוצא המים וישלך שם מלח ויאמר כה אמר יי רפאתי למים האלה לא יהיה משם עוד מות ומשכלת: **כב** וירפו המים עד היום הנה כדבר אלישע אשר דבר: **כג** ויעל משם בית אל והוא עלה בדרך ונערים קטנים יצאו מן העיר ויתקלסו בו ויאמרו לו עלה קרס עלה קרס: **כד** ויפן אחריו ויראם ויקללם בשם יי ותצאנה שתיים דבים מן היער ותבקענה מהם ארבעים ושני ילדים: **כה** וילך משם אל הר הכרמל ומשם שב שמרון:

עגלה ערופה פרק תשיעי סוטה

עין משפט
גרי מצוח
ל"ה א ב ג ד ה' ע"ד
מנ"י אכל סוטה ג
סוטה ע"ד כ
ל"ה ה מ"י סס סוטה כ

מסורת הש"ס

הוא : **עגל דבר כפיו** - דלח כתיב אלח ויראם בלחבשו או בעקמיותם
שפחים כדלקמן : **ולורעו** - כדאמרינן שאין מלאך הכותה זולתו כהם :
שלוטו פרעם - כדכתיב ויעל פרעה אנטים וישלחו אותו :
אילו ניווק - ארזו הולא לרדך : **עד עיבורם של עיר** - שהוא יולא
חורה איר ממנה והוא בכית החילון שנתוך

איתן מושבך ושם בסלע קנך - אלמלא איתן הוא סלע : **מוסרי**
קרן - הם הרים וכל הר של אבנים הוא : **סוטה יסן** - ולא שהובא
קרקעיתו מהם מקרקע אחריתו : **גוי מטולס סוף** - היינו יסן :
מטפלת סוף - דכתיב בה ממול ערשו (ויקרא ס) : **כולי עגלה לא**
פליגי - דהא כתיב ולא יורע משמע
להבא מדלח כתיב ואשר לא יורע
להוי משמע לשטבר : **מי כתיב**
ולא יעבד - אי הוה כתיב אל כול
איתן ולא יעבד זו הוה משמע להבא
אבלהסחא דכתיב (ב) לא יעבד משמע
לשטבר דאשר ללו לשון עזה הוא :
אשר לשטבר משמע - אפי"ג דלא
יעבד להבא משמע הוי מילי בללו
אשר אבל הסחא דכתיב אשר על
כרחין שטח עגלה לשטבר הוא :
דכתיב סוף - לא בה אלא לרכוח
כל טברות דלקמן דלא הדרסייה
כלל ופרט : **כוסין לניס** - כוסין
זת מי דאשר רצה ללוות זת מבירו
לדך סילוח : **ויקרא ססס לו** -
ססס דקרא הוא שמה עד היום
הוה וזויה וליף דלא נהבכלנה ולא
חרבס כדאמרינן "כל מקום טבלמר
עד היום הוה לעולם ולעולמי עולמים

ע"י גמיה"א

[יפתח דרי ע"ס וע"ג]

איתן מושבך ושם בסלע קנך וואמר יימדייטענדיגס אמה וסיריס לבתי העיר :
שבעו הרים את ריב ה' והאיתנים מוסריימדייטענדיגס **כי זניטס דככל** - מקום הוא ובו
ארץ ארדים אומרים מניין לאיתן שהוא ישן
שנאמר **וגי איתן הוא גוי מעולם הוא** : **ויקרא ס**
ועורפין אותה בקופיץ מאחרתיה : **מ"ט גמר**
עריפה עריפה מחמאת העוף : ומקומה
אסור מלורוע ומליעבד : ת"ד **אשכ** לא יעבד יימדייטענדיגס
בו ולא יורע לשעבר דברי רבי ואשיה רבי
יונתן אומר להבא ארבא אמר להבא דכ"ע
לא פליגי דכתיב ולא יורע כי פליגי לשעבר
רבי ואשיה סבר מי כתיב ולא (ב) יעובד
ודבי יונתן מי כתיב אשר לא נעבד ורבי
יאשיה אשר לשעבר משמע וד' יונתן אשר
רביא הוא : ומותר לסרוק שם פשתן
ולקך שם אבנים : ת"ר אשר לא יעבד
בו ולא יורע אין לי אלא זריעה שאר עבודות מניין תלמוד לומר אשר לא יעבד
בו מכל מקום אם כל מה ת"ל ולא יורע לומר לך מה זריעה מיוחדת
בו מכל מקום כל שהיא בגופה של קרקע יצא סריקת פשתן וניקור אבנים שאינן בגופה
של קרקע ואימא אשר לא יעבד בו כלל ולא יורע פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט זריעה
אין מדי אחרתא לא אשר רביא הוא : זקני העיר רוחצין ידיהן בו : ת"ד **נבל זקני העיר היא** ס
הקרובים אל החלל ירחצו את ידיהם על העגלה הערופה בנהל שאין ת"ל הערופה ומה ת"ל הערופה
על מקום עריפתה של עגלה ואמר ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו וכי על לבנו עלתה
שב"ד שופכין דמים אלא לא בא לדינו ופטרנו בלא מזונות ולא ראיתו והנהגותו בלא ליה תניא היה
אומר "כופין ללויה ששכר הלויה אין לה שיעור שנאמר **נצטו השומרים איש יוצא מן העיר ויאמר** ס
לו הראנו נא את מבוא העיר ועשינו עמך חסד וכתיב ויראם את מבוא העיר ומה היה עשו עמי שבל
אותה העיר הרנו לפי חכך ואותו האיש ומשפחתו שלחו וילך האיש ארץ חרתים ויבן עיר ויקרא שמה
לו היא שמה עד היום הזה תניא היא לוי שצובעין בה תכלת היא לוי ישבא סגדריב ולא בלבבל
נבוכדנצר ולא החריבה ואף מלאך המות אין לו רשות לעבור בה אלא זקנים שבה בומן שרעתן קצה
עיהן יוצאין חוץ לחימה והן מתים והלא דברים ק"ו ומה כנעני זה שלא דיבר בפיו ולא הלך ברגליו גרם
הצלה לו ולורעו עד סוף כל הדורות מי שעושה ליה ברגליו על אחת כמה וכמה במה הראה להם חוקיה
אמר בפיו עקם להם ר' יוחנן אמר באצבעו הראה להם תניא מותיה דר' יוחנן בשביל שכנעני זה הראה
באצבעו גרם הצלה לו ולורעו עד סוף כל הדורות **אמר רבי יהושע בן לוי המהלך בדרך ואין לו לוויה** ג
יעסוק בתורה שנאמר **ב"ל לויית הן הם לראשך וענקים לגגרותיך ואמר ר' יהושע בן לוי בשביל ארבעה** ג
פסיעות שלחה פרעה לאברהם שנאמר **נצטו עליו פרעה אנשים וגו' נשתעבד כבניו ארבע מאות שנה** ג
שנאמר **יעבדום וענו אותם ארבע מאות שנה אמר רב יהודה אמר רב כל המלות את חבירו ארבע אמות** ג
בעיר אינו ניווק רבינא אליה לרבא בר יצחק ד' אמות בעיר מלא לודיה היויקא ואיתציל ת"ד **נצטו** לתלמיד
עד עיבורה של עיר חבר לחבר עד חתים שבת תלמוד לרב אין לו שיעור וכמה א"ר ששת **יעד** פרסה ולא
אמרין אלא רבו שאינו מובדק **אבל** רבו מובדק שלשה פרסאות *רב כהנא אליה לרב שימי בר איש
מפוס נדרא עד כי ציניתא דככל כי מטו התם אמר ליה ודאי דאמריתו הני ציניתא דככל משעי אדם
הראשון איתגרו א"ל אדכרתן מלחא דאמר רבי יוסי בר' הנינא מאי דכתיב **בארץ לא עבר בה איש ולא** ג
ישב אדם שם ובי מאחר שלא עבר היכן ישב (ומאחר שלא ישב היכן עבר) אלא ארץ שגור עליה אדם
הראשון לישוב נתישבה ארץ שלא נור עליה אדם הראשון לא נתישבה *רב מרדכי אליה לרב אישי מהגרוניא
ועד כי כפי ואמרי לה עד כי הורא אמר רבי יוחנן משום רבי מאיר **בל** שאינו מלוח ומתלוח כאילו שופך
דמים שאילמלי לוויתו אנשי יריתו לאלישע לא גירה דובים לתנוקות שנאמר **ויעל** מישה בית אל והוא
עלה בדרך ונערים קמנים יצאו מן העיר ויתקלסו בו ויאמרו לו עליה קרה עליה קרה אמרו לו עליה שהקדחת
עלינו את המקום מאי ונערים קמנים אמר ר' אלעזר *שמנוערים מן המצות קמנים שהיו מקמני אמנה תנא
נערים היו ובכחו עצמן כקמנים מתקף לה רב יוסף *דלמא על שם מקומן מי לא כתיב **ואם יצאו גדודים** ג
וישבו מארץ ישראל נערה קמנה וקשיא לן נערה וקמנה ואמר ר' פדת קמנה דמן נעורן התם לא מפרש
מקומה הכא מפרש מקומן **נצטו** אחריו ויראם ויקללם בשם ה' **מה ראה אמר רב ראה ממש כדתניא** ג
רבן שמעון בן גמליאל אומר **כל מקום שנתנו חכמים עיניהם או מיתה או עוני ושמואל אמר ראה** ג
שבולן נתעברה בתן אמן כיום הכיפורים ורבי יצחק נפחא אמר בלודית ראה להן כאמריים ורבי יוחנן ג
אמר ראה שלא היתה בתן לחלוותה של מצוה ודלמא בורעיהו ניהוה היה אמר רבי אלעזר לא במ ג
ולא בורעם עד סוף כל הדורות : **נמצאנה** שתיים דובים מן היער ותבקענה מתם ארבעים ילדים
רב

[ע"י אמר רבא ל"ה
בילקום]

הגהות הב"ח
(א) גמ' כ"י ודאיה סבר
די סתוב ולא יעבד אשר
לא יעבד כחוב ורי יונתן
סנד ח"י כתיב אשר לא
יעבד אשר לא יעבד
כתיב ורי ודאיה אשר
לשטבר : (ב) רש"י ד"ס
די כתיב ורי ודאיה
דכתיב אשר לא יעבד :

ה"ל
←

** נא לשמור על קדושת הגליון / מתוך מאגר פרוייקט השו"ת - אונ' בר-אילן**

ואף רב מתנה היה מורה בה להיתירא. ואף רב יהודה מורה בה להיתירא. רבי אבא לקמיה דרב יהודה - כשאדם כזה בא לפני רב יהודה [ואמר לו שאנשים אינם רוצים להשתדך עמו] אמר ליה רב יהודה: זיל אישמר - לך ותחבא, כלומר, לך למקום שאינם מכירים אותך ושם תוכל לישא בת ישראל מיוחסת כי לא ידעו את יחוסך, או נסיב בת מינף - או שתשא אשה שכמותך, בת של ישראלית מן העובד כוכבים או מן העבר²²². וכן בי אבא לקמיה דרבא - כשבא אדם כזה לפי רבא, אמר ליה רבא: "או גלי - או שחצא לגלות, למקום שאין יודעים את יחוסך, או נסיב (תשא) בת מינף".

שאלה הקשורה לענין:
 שלחו ליה בני בני מיכסי לרבה - בני המקום "בני מיכסי" של רבה לשאלו: מי שחציו עבד וחציו בן חורין - עבד כגון שנשתחרר בהלקו²²³, הפא על פת ישראל, מהו דין חולדו אמר ליה רבה: השתא עבד פולו אמרינן קשר - אם בעבד גמור הוה על בת ישראל אנו אומרים שהולד כשר, חציו מיבטא - וכי צר לומר שהוא הדין בחציו עבדו?
 קושיא על דברי רבה:
 אמר רב יוסף: מרא השמעתא

הערות

את בתו לאשה - סירובו של רב היה מתפרסם, או במקום לחבין הטעם האמיתי לסייב, אנשים היו מבינים מבך שרוב אינו בטוח בהוראתו, ובכך היתה נחלשת קביעתו בענין זה. משום כך הביא הקב"ה לידי מיתתו של אותו אדם.

בגמרא מסופר פעמים רבות על חכמים שיבטנו עיניהם²²⁴ במי שלא היה הגון ועל ידי כך נפטר. מבטם של חכמים מתוך הקפידה יש בה כח לחזק, מכיון שהם חריפים ומדקדקים יותר משאר בני אדם, וכפי שאמרו חז"ל (חגיגה ה, ב וראה בן יהוידע שם): "כל מקום שנתנו חכמים עיניהם - או מיתה או עונית" (רש"י בתי מעוד קטן יז, ב).

במה הטברים עיקריים נאמרו על ידי הראשונים כמשמעות "נתינת העינים". (א) החכמים הללו היו נתנים מחשבתם באיש בכונה להזיק לו, ומחשבתם מתקיימת לטובה או לרעה, כיון שהם דכרים בבחורו והעליונים, כמו שהתפילה מועילה על ידי ההתדבקות לבורא (אגרת הקודש המיוחסת לרמב"ן, פרק ה ד"ה ועוד נודיע; מנורת המאור פרק י). יתכן שהדבר הוה מוזק רק במקרה שהאיש אכן היה חייב מיתה מחמת חטאו (רבש לפי מערכת מ, ה, וראה שם ע"ד).

(ב) מדובר בקללה מפורשת של הזכר לאיש שהוא מקפיד עליה, וכדי שתהול קללה (או ברכה) צריך שהיה קשר בין המקלל והאיש שבגדו מכוונת הקללה. הקשר הזה בדרך כלל נעשה על ידי זבטה בעינים, כפי שמצאנו, להקדיל, שאמר בלק לבלעם (במדבר כג, יג): "לך נא אמי אל מקום אשר אקשר תרצנו משם... וקבנו לי משם". כלומר, המקלל היה צריך לראותם כדי שיוכל לקלל (רמב"ן במדבר כב, מא; תולדות יצחק, בראשית מוה, ז; ראה גם מהרש"א ברכות נז, א). (ג) החזק נעשה שלא מרצונם של החכמים, אלא בהשגחה עליונה. משמים

העבירו מן העולם את האדם שהיה מצער אותם ומפסיק אותם מן החכמה שהיו עוסקים בה (רמב"ן, האמונה והבטחות פרק יב; ריקאנטי במדבר כו, ב). [להסברות נוספים ראה: אור החיים, שמות יא, ה; מגיד דבריו ליעקב עמוד 222; חזון איש חושן משפט, ליקוטים כא, לדף יד.]

23. ממעשה זה מוכח בשני דרכים שרבי יהודה טובר שיעבד כוכבים הבא על בת ישראל חולד כשר. (א) אילו היה טוברי שולדי זה הוא ממזר, ודאי לא היה מייעץ לו להסתיר את יחוסו כדי שיוכל לשאת ישראלית כשרה. (ב) ממה שאמר לו שאם נשאר בעיר יוכל לישא בת כמותו, משמע שרק במותו אגל לא מותרת או שפחה, ואילו היה נחשב כממזר היה מותר אף בממזרות או שפחה (עיין רש"י אולם ראוי דברות משה, הערות, עב). ראה שרית חתם ספר, אבן העזר ב, קכה, שלפי הדעה שבתו חרזה אסורה להינשא לכהן, האיש אמור היה לתודיע לאחד נשואיו את הפגם הזה.

[לכאורה קשה: כיון שהיודעים את יחוסו יסרבו לתת לה את בנותיהם (כפי שמשמע ממה שרב יהודה מייעצו לעבור למקום שאין מכירים אותו, ששם יוכל לישא ישראלית), כיצד יהיה מותר לו לשאת אשה בלי לגלות את פגמו? מרע אין זה נחשב כ"נגיבת דעת", בדומה למזכר שמסתיר פגם בחפץ שמוכר בשוודיע שהקונה לא היה קונה את החפץ אם היה יודע מהפגם (אף כשהפגם הוא קטן ואינו מבטל את המקום משום מקה טעות - עיין חושן משפט רבז, ה ושמ"ע שם) עיין קהלות יעקב (לח) לדיון בענין זה. ראה גם ספר חסידים הקד.]

24. כגון שהיה שייך לשני שוחפים, ואחד מוזם שחזר את חלקו (ראה גיטין מב, א ומאירי שם).

ה וימות כל בקרא בארץ
 ומצרים מבקרא דפרעה דעתיד
 למתב על גרסי מלכותה
 עד בקרא דאמתא די בתר
 ריחיא וכל בקרא דבעירא:

ה וּמַת כָּל-בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר
 פְּרִיעָה הַיֵּשֶׁב עַל-בְּסֹאוֹ עַד בְּכוֹר הַשְּׂפִיחָה
 אֲשֶׁר אַחַר הַרְחִימִים וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה:

רש"י

(ה) עד בכור השבי. למה לקו השבויים, כדי שלא יאמרו יראתם חנעה עלבוסם והצילה פורענות על מנרים (מכילתא מס' דפסחא יא): **מבכור פרעה עד בכור השפחה.** כל הפסוקים מנכור פרעה ומשבים מנכור

אור החיים

אָבִן אַחַר הַשְּׂפִיחָה בְּדִקְדָק אֹמְרָם יְהִיב עֵינָיָה,
 הִיָּה לוֹ לֹמֵר רְאָה בּוֹ בְּעֵינָיו. אֶלָּא לְהִיּוֹת
 כִּי כָל חֵלֶק רַע שְׂבֻעוֹלָם, בְּהִקְרַח כִּי יִהְיֶה לוֹ דְּבַר
 הַמַּעֲמִיד כָּל שֶׁהוּא מֵהַחַיּוֹנִי שֶׁהוּא בְּחֵינֵת הַטּוֹב,
 כִּי חֵלֶק הָרַע שָׁם מֵיָתָה יֵשׁ לוֹ, וְאִיךָ יִתְּנֶה וְיִתְּנֶה
 בְּמַצִּיאֹתָ, וְאִין צְרִיךְ לֹמֵר שְׂיִתְּנוּעַע וְיִלְךְ כְּכַעֲלֵי
 תַּיִים, לָזֶה בְּהִקְרַח שְׂיִתְּנֶה בּוֹ חֵלֶק כָּל שֶׁהוּא
 מִבְּחֵינָה הַנִּקְרָאת 'חַיִּים', וְזֶה חֵלֶק טוֹב:
וּבְזָה תִּשְׁפִּיל לְהַבִּין מֵאֲמָרָם ו'ל' כִּי לְעִתִּיד
 לְכוּא יָבִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לִסְ"מ וְיִשְׁחַטְנוּ
 בְּמַעֲמַד הַצְּדִיקִים וְכוּ'. עַד בָּאן. וְדַבְרִים אֵלּוֹ אִין
 לָהֶם מִשְׁמָעוֹת, כִּי לֹא יֵצְדֵק שְׂחִיטָה לְמִלְאָךְ. וְלָמָּה
 שְׂחִיטָה מִנּוּ תִּתְּנֶה הַכּוֹנֵן כִּי יִסִּיר מִמֶּנּוּ חֵלֶק הַמִּתְּנֶהוּ,
 וּבְהִסְרָת מִמֶּנּוּ חֵלֶק הַטּוֹב זֶה הִיא שְׂחִיטָתוֹ:

(ה) וּמַת כָּל בְּכוֹר. וְלֹא אָמַר יְהִיב עֵינָיָה וְכוּ',
 לְהִיּוֹת כִּי ה' בְּרוּךְ הוּא פּוֹעֵל הַטּוֹב
 בְּיָדוֹ, אֶבֶל פְּעֻלַת הָרַע יִצּוֹ לְמִשְׁרָתוֹ עוֹשֵׂי דְבָרוֹ
 וְהֵם יַעֲשׂוּ, לָזֶה לֹא אָמַר יְהִיב עֵינָיָה, אֶלָּא וּמַת,
 פְּרוּשׁ, עַל יְדֵי שְׁלִיחַ. וּמַעֲשֵׂה ה' הֵמָּה הַנִּקְרָאת
 הַנְּדַעַת הַבְּכוֹרוֹת זֶה הוּא, וְזֶה גוֹרָם כִּי הַמִּשְׁחִית
 יִשְׁחִיתֶנּוּ וּמַת. וּמָזָה יִתְּנֶה פְּרוּשׁ אֹמְרוֹ (להלן יב יג)
 יְהִיב עֵינָיָה, שֶׁהוּא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ:
עוֹד יִרְצָה עַל דְּרָךְ אֹמְרָם ו'ל' (שבת לד.) יְהִיב בִּיה
 עֵינָיָה וְקִטְלִיָּה, גַּם אֲמָרוּ (שם) וְנַעֲשֶׂה גַל שֶׁל
 עַצְמוֹת. וְיִתְּנֶה דְבָרִים אֵלּוֹ בְּהַשְׂקָפָה רְאוּשׁוֹנָה יְרַחֵם
 הַשָּׂכֵל, כִּי אִיךָ תִּתְּנֶה רְאוּת צְדִיק לְרַעָה, וְהִלָּא כְּתִיב
 (משלי כב ט) 'טוֹב עֵינָיָה הוּא יִבְרָךְ', גַּם צִנֵּן הַרְשָׁבִי ו'ל'
 (וזהר ח"א סח:) לְרַע עֵינָיָה הַמְּזִיק בְּעֵינָיו כִּי הוּא חֵלֶק רַע:

תורת חיים

מובדל ואין לו מקום חיות לניק ממנו, ממילא יבטל. זהו הוא אומר
 (נמ"כ יג ט) 'זאת רוח הטומאה אעביר מן הארץ', כי ידמה לקציצת האילן
 ממקום יניקתו ושורשו אשר יונק ממנו שיכב ולא יצלה עוד, ולא יסאר
 כי אם האור הטוב.
 וגם בפרשת שלח (נמ"כ יד ט) הוזכר רבינו ענין זה, וז"ל: אבל חכמי
 האמת (כפי הגוללים ט"ו) הוסיפו בזה טעם לשבת בדרך כלל, כי כל
 עיקרי הנבראים מעלין בקודש כבוד הכיבודין של ניצוצי הקדושה, הן
 הנה המתבררים באמצעות המאכלים, ומעתה ניצוצי הקדושה יקראו
 להם עם ה', גם אמרו וז"ל כי כל נברא יש בו ניצוץ קדוש, ואפילו
 בנבראים בלתי טהורים, והאנשים הרשעים, וגם בס"מ הרשע, אין מהם
 שאין בו חלק החיוני שהוא בחינת הטוב שהוא דבר המעמיד שוולתו
 לא יתקיים כל דבר, ובהפך ניצוץ החיוני ממקומו יתבטל ויאבד כל
 הבנין, גם אמרו (שם פ"ה) כי בחינת הקדושה בטבעה להמשיך מינה
 כאבן השואבת ובוה תשכיל להבין מאמרם וז"ל (שם ל"ה) שאמר, יהיב
 ביה עיניה ונעשה גל של עצמות, והבן.
 ובפרשת בלק (שם טו ט) כתב רבינו: על פי מה שקדם לנו ממאמרי
 אנשי אמת (שם ט"ג ט"ג) שאין לך קליפה בעולם שאין
 בה ניצוץ מהקדושה, סוד המתיה אותה, וכבר הארכתי בענין זה בכמה
 מקומות ובפרשת שלח לך (נמ"כ יד ט) בפסוק 'כי לחמנו הם' וגו'. ואתו
 ניצוץ, כשבעליו נהרג על ידי ישראל מתברר הניצוץ ההוא הטוב,
 ולפעמים ידבק בו אם הוא נקי בלא פסולת.
 כי לעתיד לבא יביא הקב"ה ע"מ וישחמנו במועמד הצדיקים.
 ראה מה שכתב רבינו בפרשת צו (ויקרא י ט): עוד ירמוז באורו ילובח

כי ה' ב"ה פועל הטוב בידו וכו'. כך כתב רבינו בפרשת וארא (שם
 ט): עוד ירצה על זה הדרך, וידבר אלהים, פירוש, דיבר אהו משפט,
 ומה הוא המשפט, כי טענו טענה הנשמעת ואמר 'אני ה'', פירוש, איך
 אתה מייחס לו מידה רעה בר מין ותאמר אלי 'למה הרעותה', והלא אני
 ה', ומידתי מידת החסד והרחמים וטוב אני לכל, וכמו שכן אמר הנביא
 (איכה ג ט) 'מפי עליון לא תצא הרעות' כי אם הטובות וכו'. וחמצא שכל
 פעם שיוכיר ה' וזכרון תשלום הרע לעושי רשעה, ידקדק לומר כי
 'מרשעים יצא רשע' (משלים ו ט), וכן הוא אומר (ישעיה ג ט) 'ויסרך רעתך,
 ותמוגנו ביד עוננו' (ישעיה טו ט), 'וישלחם ביד פשעם' (איוב מ ט), מה שאין כן
 הַטּוֹב, 'ה' יתן הטוב' (משלים ט ט), 'טוב ה' לכל' (שם ק"ה ט), ומעתה לו יהיה
 שעברה צרה על ישראל, מי יודע אם היו חייבין כן ועונם-גורם, או לצד
 הקודם לתשלום גזירת העינוי, או לצד קצת מהם שלא האמינו כראוי
 וכדומה, והנך רואה כי הוקנים חורו לאחזרויהם ולא הלכו עם משה לפני
 פרעה כאומרם וז"ל (שפירי ה ט), והקפיד ה' עליהם, באופן כי מהם יצא
 להם דבר זה, ואיך הוציא מפיו דברים נכרים לומר 'למה הרעותה'.
 כי כל חלק רע שבעולם בהכרח כי יהיה לו דבר המעמיד בל
 שהוא מהחיוני. וכן כתב רבינו בפרשת בראשית (ו א א) וז"ל: והנה
 ידוע הוא כי בעונותינו הרבים הרבה ניצוצות של קדושה הוטבעו בתוך
 הקליפות, וגם הרבה ערב רב נשתקעו בתוך הקדושה כאומרם בספר
 תיקוני זוהר הקדוש (סוף פ"ג) ומעורבים רע בטוב וטוב ברע, לזה
 צריך כביכול להבדיל הטוב מהרע והאור מהחשך אשר נתערבו. והנה
 ידוע כי הקליפה, חיותה היא ניקתה מהקדושה וקא, ונולת זה אין
 לה חיות, ולכן אז כבידילו ה' את האור שהיא הקדושה, ונשאר הרע

פֿל בְּכָרָא דְפִרְעָה דְעֵתִיד
בְּכָרָא דְפִרְעָה דְעֵתִיד
בְּכָרָא דְפִרְעָה דְעֵתִיד
בְּכָרָא דְפִרְעָה דְעֵתִיד
בְּכָרָא דְפִרְעָה דְעֵתִיד

יִסְפַּחֲתוּ, שְׂאֵף הַס
סַס (מַסְמַח 11): וְכֵן
לֵה. וְכַסְפֵּי דְעֵתִיד
נִלְהִיב (כִּי ט 10):

בְּכָרָא דְפִרְעָה דְעֵתִיד,
עֵתִיד. אֲלָא לְהֵיחֵד
זֵי כִי יִהְיֶה לֹו דְבָר
זֵוּא בְּחֵינֵת הַטּוֹב,
וְאִיךְ יִהְיֶה וְיִהְיֶה
גּוֹעֵץ וְיִלְךְ בְּכַעֲלֵי
חֵלְק פֿל שְׂהוּא
זֵ חֵלְק טוֹב:

סוֹכָה נב). כִּי לְעֵתִיד
יֵא לִסְמ וְיִשְׁחַטְנוּ
וְדָבָרִים אֵלֹו אֵין
זֵה לְמִלְאָךְ. הַלְמָה
זֵנוּ חֵלְק הַמְּחִיחֵהוּ,
הֵיִא שְׁחִיטָהוּ:

יבטל. זהו הוא אומר
י: ידמה לקציצת האילן
א יצלה עוד, ולא יאר

זה, וז"ל: אבל חכמי
ובח בדרך כלל, כי כל
ל ניצוצי הקדושה, הן
ניצוצי הקדושה יקראו
ניצוצי קדוש, ואפילו
סיימ הרשע, אין מהם
דבר המעמיד שולתו
יבו יתבטל ויאכר כל
טבעה להמשיך מינה
(מסמ 10). שאמרו, יהיב
הבן.
שקדם לנו ממאמרי
קליפה בעולם שאין
יכתי בעינין זה כממה
חמנו הם' וגר, ואותו
זניצוצי הוא הטוב,
פסולת.
במעמד הצדיקים.
רמוז באומרו ילובח

שמות יא בא

תורת חיים

קפה

תופסין הסכין מצד אחר, לזכוח זכת ההוא, כי כחם היה המושג.
וראה גם דברי רבינו בפרשת שופטים (דברים טו-יז): ואומרו ומח כאן
רמו סוד אומרו ז"ל (מסמ 10): מושיט אצבעו בהם ושרפם,
והוא אומרו כיך גואל הדם ומח, פירוש, כנגיעת יד ה' בו, כזה הוא
מת מעצמו. ולפי שאמרו ז"ל כי הריגת ס"מ תהיה גם כן על ידי
ישראל, שידם תהיה בו להמיתו עם ה' ברוך הוא, לזה אמר יאל תחוס
עליו.

השלמים, כי הכלית הכיורר יהיה באמצעות הזבח, דכתיב (ישעי' לו) ו
כי זבח לה' בבצרה, ואמרו ז"ל (סוסי נב) עתיד הקב"ה לשחוט את
השטן, ופירוש שחיטה זו, שיסיר ממנו בחינת המחיהו שהוא ניצוצי
הקדושה, וכזה 'השלמים', נשלמו כל הכיוררים, והודיע הכתוב כי גם
הרבר הזה יושג באמצעות עסק התורה, כי בזכות עסק התורה שעוסקים
הצדיקים בעולם הזה יהיה הרבר, ולזה רמזו ז"ל בדבריהם כי השחיטה
הלו תהיה על זה הדרך. הקדוש ברוך הוא מצד אחד, וכל הצדיקים

אור החיים המבואר

כל חלק רע בעולמו יש בו חלק טוב המעמידו
אכן אחר השקפה פוקדק בלשון אומרים 'יהיב עיניה/
היה לו לומר 'ראה בו פניו', שהרי לא נתן בו עיניו אלא
ראה אותו בעיניו. אלא להיות כי כל חלק רע שפעוקם
ואפילו בריות טמאות ואנשים רשעים, פוקדק כי יהיה לו
דבר המעמיד כל שהוא מחייו, שהוא בחינת הטוב -
ניצוצי קדוש, שולתו לא יתקיים כל דבר". כי חלק רע
שם מיתה יש לו, כמו שדרשו (בזכות ה'): על הרשעים, שאף
בחייהם נקראים מתים, ואיך יהיה ויהיה במציאות, ואין
צריך לומר שאין מוכן אין יתכן שיתנועע וילך בפעלי חיים,
הלא אין לו חיים כלל, לזה פוקדק שיהיה בו חלק כל
שהוא מבחינת הנקראת 'חיים', וזה חלק טוב, היפך חלק
הרע הנקרא 'מות'. ולכן דבר שהוא רע לגמרי מישו ודאי,
ואילו כל דבר שהוא חי, הרע זה הנה כח הטוב שיש בו
איזה חלק טוב.

ה' הודיע מיהו בכור והשליח הרגו
(ה) ומה פל בכור. משמע מעצמו, ולא אמר 'הרגתי פל'
גו' משמע שהוא יורגם, קהיות כי ה' פוקדק הוא
פועל רק את הטוב ברוך, אכל פועל הרע יצו למשורתו עושי
דברו והם יעשו אותו, אבל ה' יתברך אינו פועל בעצמו את
הרע, כמו שנאמר (איכה ג לח) 'מפי עליון לא תצא הרעות',
לזה לא אמר 'הרגתי', אלא ומה, פירוש, על ידי שליח".
ומעשה ה' שאמר 'אני יוצא' משמע הוא בעצמו ולא השליח,
המה חוקרת הודיעת חכבורות זה הוא, שה' יתברך רק הודיע
מי הוא הבכור, וזה היה הגורם כי המשורת ישתינו ומה,
כי המלאך המשחית אינו יכול להבחין בזה. ומה יתקנה
פירוש אומרו (להלן יב יב) 'הפיתו כל בכור בארץ מצרים',
שהוא על ידי שליח ולא ה' יתברך בעצמו, אף שכתוב בלשון
'הכיתו'. ומה שדרשו בזה שה' בעצמו יצא, היינו שיצא
והודיע למלאך המשחית מי הוא בכור, והמלאך הרגם.

שחיטת מלאך המות היינו הסרת חלק הטוב שבו
והנה תשפירי ליהבין מאמרים 15 (סוכה נב). כל קעתידי
בכור יביא תקדוש ברוך הוא פס"מ וישחמנו פמנעמד
הצדיקים וכו'. עד כאן". ודברים אלו אינם חלקם משמעות,
כי לא יצדק שחיטת למלאך, שהרי אינו גוף. ולפי מה
שחמנו אין הכוונה שחיטה ממש, אלא הנהיג הפנה כי
יפיר מלמנו חלק המתנהו, הוא ניצוצי החיות שיש בו, ובחירת
ה' מלמנו את החלק הטוב, זו היא שחיטתו, כי בהכרח שיהיה
לו איזה ניצוצי חיות מבחינת הטוב שהוא דבר המעמיד אותו,
ובהסרת חלק זה שוב אין בו נקודת חיות, ומתבטל
ממציאותו והייתו.

אין תהיה ראיית צדיק לדעה
עור ורצה על דרך אומרים 15 (שבת לד). יהיב היה עיניה
וקטליה, גם אמרו (סס) נתן בו עיניו ונעשה גל של עצמות.
כלומר, שנתנו חכמים עיניהם באדם, ומחמת הקפדתם נהרג
אותו אדם. ומה דברים אלו בהשקפה ראשונה ובהקטן השפיר,
כי לא יבין אדם איך תהיה ראת צדיק פועלת פעולה קרנה,
וקלא קתיב (משלי ככ ט) 'טוב עין הוא וברך', שמי שעיניו טובה
מביא ברכה בראיית עינו, גם אין תשפירי 15 (והר ח"א סח):
קרע עין המציק בעיניו כי הוא חלק רע, כלומר, בלעם שהיה
רע עין והזיק בעיני הרעה, שרשו היה מחלק הרע, ואין יתכן
שהצדיקים יזיקו בראייתם".

רב ששת עיניו בו, ובכבוד כהרא (סס) וסנהדרין (ק). כאותו תלמיד של רבי
יחנן שלגלו עליו, וביבמות (מב) כהוא גברא דלא הוה קאיל מקמיה
דרב, ובסוטה (טו) כילדים שדאה אלישע ובוהור (מ"ט פ"ג ס"ב). עיי"ש
כ'מכמני אור החיים' שמפלפל בארוכה בענין זה, וכביאר דברי רבינו כאן.
יה ראה כחורת חיים. וכן הובא בשער הגלגלים (פ"ט), ז"ל: וכזה יתבאר
למה הקליפות מתארים כ"כ להתטיא את האדם, עד כי גרמו להחריב בית
המקדש ולהגלות שכינתו יתברך בין הגוים, ולהכעיס את השי"ת אשר
בראם. ופירוש הענין, רע, כי ע"י חטאו של אדם הראשון, נפלו כל הנשמות
לתוך עמקי הקליפות. והנה הקליפות הם שירי הונומא והפסולת שנברר
מן הקדושה במיתת המלכים של אדם, כמבואר אצלנו, והקליפות האלו
הם כעצמם הנקראים בשם דרגא דמותא. אבל הקדושה היא אלהים חיים
ומלך עולם, ולכן הם נורפים אחר הקדושה הנקראת חיים כדי ליתון
ולהחיות ממנה, ובעוד שהקדושה בחוכה, הם חיים ונונים ממנה, וכשאין
קדושה בחוכה הם מתים, ואין להם חיות ושפע. ולכן הם טורחים אחר
הקדושה ומחטיאים את נשמת האדם הקדושה, כי אז גורמים אל הקדושה
ואל אותה הנשמה שתכנס ברשותם, והם חיים ונונים על ידה וכו'.
יש בגמרא: לעתיד לבוא מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע וישלחו
בפני הצדיקים ובפני הרשעים. צדיקים נדמה להם כהר גבוה ורשעים נדמה
להם כהוט השנה, הללו כוכין והללו כוכין, צדיקים כוכין ואומרים,
היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה, ורשעים כוכין ואומרים, היאך לא
יכולנו לכבוש את הוט השנה הזה, ואף הקדוש ברוך הוא חמה עמהם
וכו'.

יד ואף שמצינו שנאמר (לילן ג ט) 'ויהרגו ה' כל בכור', נראה כי אחר
שכבר גילה הכתוב כאן שלא יצא הרבר מה' אלא נעשה ע"י שולחו, שוב
יכול להוכיח 'ויהרגו ה'', וכבר ידוע שהרבר נעשה ע"י משרתיו עושי
דברו. טו. הקשו האחרונים מלשון ההגדה של פסח ששם דרשו:
יעברתי בארץ מצרים בלילה הזה' אני ולא מלאך, והכיתי כל בכור בארץ
מצרים' אני ולא שרף, ויבכל אלהי מצרים אעשה שפטים' אני ולא השליח,
אני ה', אני הוא ולא אחר. ונשמע שדרשו מתיבת 'זהבתי' שלא היתה
ההכאה ע"י שליח, ולדברי רבינו כאן, פירוש זהכתי' הוא ע"י שליח.
ובדעת זקנים מבעלי החוס' נתבאר שהקב"ה בא בעצמו עם המלאך, עיי"ש.
ולפי זה מיושבים גם דברי רבינו כאן, כי אין הכרח בתיבת 'זהכתי'
שהקב"ה לבדו הכה, אלא ההכאה היתה גם ע"י שליח, והיינו כדברי רבינו
שח' אמר 'זה הוא' והמלאך הרג. ורפ"י הרע"ב איתא (פ"ט) טו"ב נס נעק"ב
מחו המטל ע"י ק"ב נס פל מלין מוחין' שהקב"ה הרג את הבכורים מהאב
והמלאך הרג את הבכורים מהאם. וכ"כ באל המילואים (קל, מכה טו).
טו. בזהר (פ"ג ח"א): תא חוי כתיב טוב עין הוא יברך, והא אוקמיה
אל תקרי יברוך אלא יברך, בלעם היה רע עין, ולא אשתכח רע עין
כעלמא כוחיה, ובכל אתר דהוה מסתכל בעיניו הוה מתלטייא [בלעם היה
רע עין, שלא נמצא רע עין כמותו בעולם, כי בכל מקום שהיה מסתכל בעיניו היה
חל עליו קללת]. וי בגלגלות פני מנחם על אור החיים (מנחם אור פ"ט)
כתב שמצינו את ענין 'נתן עיניו בו', גם כרעים כרשעים וגויים שנתנו
חכמים עיניהם בהם, וגם כטובים, וציינ את המקומות שמצינו כן כרעים,
בשבת (ל) ברשב"י שנתן בו עיניו וכו', וברכות (מ) כהוא מינא שנתן

ו והיתה צעקה גדלה בכל ארץ מצרים
אשר במהו לא נהיתה וכמהו לא תסף:
ו ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשנו

ו ותהי צוהמת רבקה בכל ארץ
דמצרים דכותה לא הות ודכותה
לא תסף: ו ולכל בני ישראל
לא יגזק כלבא בלשונה למנבח

רש"י

(ו) לא יחרץ כלב לשנו. אומר אני שהוא לשון
שנו, לא ישן, וכן לא חרץ לבני ישראל לאיס חס לשנו
(יחזק' י כה) לא שנו, לו חרץ (שמואל ב' כ מד) תשחן, למורג
סרוץ (שעה מא טו) שנו, ממשנות סרוץ (משלי כה ה) אדם
חרף ושנו, ונד סרוזים טעמיר (משלי ז) חריפים, סוחרים
שנונים:

אור החיים

עוד יש לה לדעת כי כל מקור ישאף למינו
וישאבנו, וזה הוא סוד בחינת פרורי ניצוצי

הקדושה באמצעות נשמות ישראל ועסק הורחם.
והצדיקים העצומים קדמונינו יפירו בהביטם באדם
רשע לברר ממנו פח החייני שהוא בחינת הטוב,
באמצעות הראיה הדקה אשר יביטו בעין התקמה
להוציא חלק הטוב ההוא, כי כשיחפזו למול ענף
הקדושה, תעשה בו נפש הצדיק כמעשה אבן
השואבת לברזל הנקראת קאלאמיט"א בלע"ז,
שהוציאנו ממקום שנקבע שם בראיה, וה' עשה
דמיונות בעולם להאמין אדם בתורת חכם:

ופעולה נמצא דעת אלהים באומרו ומת כל בכור,
פרוש, כי באמצעות שאני עובר בתוך
מצרים, בזה ימות מעצמו כל בכור, בנתינת עין
של חכמים ברשעים ועושים אותם גל של עצמות,
כי באמצעות פן יצא מהם החיינות, כמו כן הדבר
הזה, שיפריד מהם באמצעות העברתו שם כל
נשמות הבכורות. והבן הדברים:

ואומרו כל בכור, פרוש, לא שתצא הנפש מהגוף
לבד, אלא שגם בחינת נפש תמות, גוף
ונפש של קלפת בכור מצרים. ואולי כי בזה לא
נתעצם שום גלות עוד כבחינת גלות ושבבוד
מצרים, כי אבד פח הקלפה העצום שהוא בחינת
'בכור':

וראינו לתת טעם למה לא יצאו ישראל אלא
באמצעות מפת בכורות. עוד למה ה'

תורת חיים

שיפריד מהם באמצעות העברתו שם כל נשמות הבכורות.
במאור החיים לחלמיד רבינו כתב: ויאמר משה כה אמר
ה' כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים ומת כל בכור וגו' ולכל
בני ישראל לא יחרץ כלב לשנו. יש לדייק באלה הפסוקים, מאי
ימת כל בכור, היה לו לומר ימתו כל הבכורים. ועוד מאי סמך
ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשנו' וכו'. זה יחרץ עם מה שאמר
החכם הקדמונים כשרוצים להרוג את חוטא אחד גזק עניו בו

עו
ולכן
בקליפ
הקדוש
הינם
בקליפ
העצום
החייני
החלק
החכם
בשית
הרשע
הנקר
לו, כ
לה,
שאמו
הכוונ
וכזה
אדם
שיאנ

ומת
עובר
פעור
אוחו
החיו
הזה
שם
ששנו
ומת

פרו
צאו
הנפ
גוף
ה'
עוד
העני
וכב
אח

כ. ז
כתב
חוס
עיק
הכו
החו
האו
גבו
אל:

איש ואלהינו לא יחלו נפשו.

למאיש ועד-בהמה למען תדעון אשר
 יפלה יהוה בין מצרים ובין ישראל: ה וירדו
 כל-עבדיך אלה אלי והשתחווי לי לאמר
 צא אתה וכל-העם אשר-ברגליך ואחרי-
 כן אצא ויצא מעם-פרעה בחרי-אף: ם

למאנשא ועד בעירא בדיל
 דתדעון די יפרש יי בין
 מצראי ובין ישראל: ה וירדו
 כל עבדך אלין לותי ויבעון
 מני למימר פק את וכל עמא
 די עמך ובתר פן אפק
 ונפק מלכות פרעה בתקופה רגז:

רש"י

(א): אשר ברגליך. ההולכים אחר עמך והלוקך:
 ואחרי כן אצא. עם כל העם מאלתך: ויצא מעם
 פרעה. כשגמר דבריו יצא מלפניו: בחרי אף. על
 שאמר לו אל תספק לראות פני (לעיל י כח):

אשר יפלה. ידליל: (ח) וירדו כל עבדיך. חלק
 כבוד למלכות, שהרי בסוף ירד פרעה בעצמו אליו בלילה
 ואמר קומנו לאו מפוץ עמי (לעיל י כח), ולא אמר לו משה
 מתחלה 'וירדת' אלי 'והשתחוית' לי (שמו"ר ז ג, וראה זכנים

אור החיים

בדין המביש חברו בפני רבים שצריך לפיכך
 בפניהם. ותמצא שהקפיד משה על הדבר, דקתיב
 ויצא מעם פרעה בחרי אף. והנה הגם שלא
 אמר משה אלא וירדו כל עבדיך, נתפנן לומר
 גם עליו, כי הוא בעצמו יקום ללך, אלא שדבר
 דרך כבוד:

והשתחווי לי לאמר. טעם שלא אמר בפרוש
 ויאמרו לי, נתפנן לומר כי אמצעות
 ההשתחויה עצמה יגיד כי פונתם לאמר צא אתה,
 כיון שהוא ארון עליהם, אם פן הארון יעשה תפצו
 ואין עליו שלטון:

עוד ירצה פי להיות כי מנהג המלכים כשיבוא
 אדם לדבר אליהם דבר ישתחווי לפניו, ומנהג
 ידע המלך כי הם תפצים לדבר עמו, כי אין
 מהמוסר לדבר לפני מלך גדול בלא שאלת רשיון,
 גם אין דרך כבוד לשאל רשות, לזה ישתחוה, וכנה
 ידע המלך כי תפץ דבר ויאמר אליו דבר. והוא
 שאמר והשתחווי לי לאמר, פרוש, שההשתחויה
 היא להגיד שרוצים לאמר, והאמירה צא אתה וגו'.
 והגם שלא הזכיר הפתוב פרט זה באותה הלילה,
 קצר ואמר גדולה מהאמור כאן, שפרעה עצמו קם
 לילה וגו' (להלן יב ל-לא):

תורת חיים

המות כמו שאמרנו שיצא הקדושה ונשארים מתים מאליהם ולא היו
 צריכים הכלבים לצעוק, והיו לא יחרץ כלב לשוננו מפני שאינם
 מתים ע"י מי שעושה שהכלבים צועקים. והיו יורו פורענות למצויים
 מפני שמתה בזאת הוא מנפש וגוף והלכו להרפות ולדראון עולם,
 והיו מה שביקש דוד (מלכים טו ט) 'תודיעני אורח חיים שובע שמחות'
 וכו'.

הוא בחיך מצרים, כל חלק וחלק שיש בכל אחד ואחד של קדושה
 היתה מתדבקת במקורה ונשארים מתים מאליהם בלי אמצעי. והיו
 שכתוב 'כל בכור', ר"ל כל שיש בכל בכור ובכור שום צד קדושה
 היתה מתדבקת במקורה ונשארה מה. והסמיכות שיש עם פסוק לא
 יחרץ כלב' וכו', יש לך לדעת שאמרנו חז"ל (צ"ק ט) כלבים צועקים
 מלאך המות בא לעיר, וכאן במצרים במיתה זאת לא היה מלאך

קח אמר ו
 ימות מהם
 שם, הוא לך
 אפילו לאח
 שלא מה מו
 כלל. והוא
 שהרי מתו
 והוא אמרו
 הדבר הוא

עוד נהפך
 שיהיו כל ו
 יתערב ביני
 לשם המלאך
 אין ור אהם.
 איש מצרי,
 המלאך המלך
 נמצא. והפנן
 ערמה לבבון
 בין ישראל,
 יבחין בהם,
 באומרו וכל
 כלב לשוננו
 רק לכל בני
 ימצא מצרי
 להורגו, וכן
 מע

(ח) וירדו כי
 כן הנבית
 כבודות, וזה
 העברים הא
 לאחר המכה,
 פשוטים ואין
 לכן אמר שיו
 ימותו במכת
 כבודות, אף
 שאר הכבוד
 שביניהם.

טו. במדרש: ר'
 טו 'תצוה לילה
 להורות לך על
 כיון שאמר משה
 שלא היו מתיראי
 בבקשה ממך טו
 כל הבכורות, ואו
 ישראל ובין המצ
 והיה היתורי מותו
 פסוק (י) יופסחתי
 לילה אקום להור
 מבואר שמכל אי
 מתיבת 'כל, אמ
 אלה, שרק חלק
 בכורות. מט. ב
 שורות של שלש

תָּאָר בְּכָל אַרְעָא
לֹא הוּת וְדָקוּתָה
לְבַגֵי יִשְׂרָאֵל
בְּלִשְׁגָה לְמַגְבָּח

(משלי כ"א ט)
חריפים, קומרים

ז"ב (להלן י"ב כט)

יְנוּ שְׂקָרָא ה'י
בְּלָרִי, וְכָבֵד
מִה שְׂבָרָא ה'י
צִשָּׁה הָאֱלֹהִים
שׁ בְּקִדְשָׁה יֵשׁ
וְתַחֲזִיקַת לְאַחוּ
קִדְשָׁה, הִיָּתָה
זָפַת בְּהָ לְכַל
וְרָה שְׂבָקְלַפַת
זוֹת שְׁהִיו שָׁם,
כּוֹר הַשְּׂפָחָה,
דֵּשׁ אוֹתָם ה'י,
וְר', בְּדִי שְׁלֹא
דִישׁ ה'י, וְלָזָה
שָׁם זָה, נָפַל
ה'י, וְלָזָה תִּכְף
וְיִצְאוּ וְרָדְפוּ
אָחוֹז בָּם, וְצֹא
עַד אָתָּד:
לְרַעַת הַפְּנוּהָ
וְאָדָם מִהֶם,
יִשְׂרָאֵלִי וְגו':
אוֹמְרָם ז'ל
הַמְּוֹת בְּעִיר.

אור החיים המבואר

ראיית הצדיק שואבת הניצוצות כמו אבן השואבת

עוד יש דף דרשת כי כל מקור ישאף למינו וישאבנו, ולכן מקור הקדושה שואף לחלקי הקדושה המפורדים בקליפות, ושואבם אליו, וזה הוא סוד קהינת ברוני ניצוצי הקדשה באמצעות נשמות ישראל ועסק תורתם, שבכה זה הינם מכריים ופודים את אותם הניצוצות הקדושים שבויים בקליפה, כי הניצוצות נשאבים אל מקור הקדושה. והצדיקים העצומים קדמונינו יבדו בהקטנם פאדם רשע קביר מפניו כח תחינו שהוא קהינת הטוב, כלומר, לפדות ולהוציא ממנו החלק המתיהו, באמצעות הראיה הקדשה אשר גיטו בעין הקהמה ולא ראייה גשמית, להוציא תהק הטוב החוא, כי בקהינתו הצדיק ראייתו למול ענה הקדשה השוכן בתוך נפש הרשע, מעשה בו נפש הצדיק כמעשה אבן השואבת לפרק הקראת קאראמימ"א פלע"ו [מגנט], השואבת מין הדומה לו, כך נפש הצדיק שואבת את ניצוצות הקדושה הדומים לה, שתוציאנו מקום שנקבע שם קראת בעלמא. והוא שאמרו חז"ל יחייב עיניה, ולא אמרו ראה בו בעיניו, כי הכוונה שנתן את עין חכמתו לחון פנימיות נפשו של הרשע, וכזה עשאו גל של עצמות, וה' עשה דמיונות בעולם ההאמין אדם בתורת הקם, כגון את האבן השואבת עשה ה' כדי שיאמינו שראיית הצדיק יכולה לשאוב ניצוצות הקדושה.

באמצעות שעבר ה' במצרים נשאב כוח החיוני מהנכונות

ומעתה נמצא דעת אלהים להכין כוונת הכתוב באומרו ומה כל בבור ולא יהרגוהו, פרוש, כי באמצעות שאני עובר בתוך מצרים, קנה זמות מעצמו כל בבור בלא שום פעולה הריגה, אלא בקהינת עין של תכמים פרשעים ועושים אותם על של עצמות, כי באמצעות בן יצא מהם הנפש הקהינות ונעשים ממילא גל של עצמות, כמו בן היה תביר הנה - מיתת בכורי מצרים, שיפירי מהם באמצעות העברתו שם את כל נשמות הבכורות, כלומר, הניצוצות הקדושים ששכנו בתוכם להחיותם, וכיון שנפרדו מהם נסתלקה חיותם ומתו מעצמם. והבן הדברים.

כל בכור היינו הגוף והנפש של קליפת הגבור

ואומרו כל בבור, ולא אמר זמתו בכורי ארץ מצרים, פרוש, לא שתצא הנפש מתנוף לבד, שימות הבכור מחמת צאת נפשו כשאר מיתת הרגילה בעולם, אלא שגם קהינת הנפש שבו תמות, והוא אומרו וכל, כלומר, כל חלקיו, שהם גוף ונפש של קלפת בבור מצרים. ואולי כי קנה שהמית ה' את כל קליפת הבכור, גופו ונפשו, לא נתעצם שום גלות עוד בקהינת גלות ושעבוד מצרים, כי אבד בת הקלפה העצום שהוא קהינת בבור, ולפי שהקליפה היא המשעבדת, וכבר אבד כוחה בכיור הניצוצות הללו, לכן לא היתה עוד אחר כך גלות קשה כל כך בגלות מצרים.

למה יצאו דווקא לאחר מנת בכורות ולמה אפילו 'בכור השב'

וראיית קתת מעם קמת לא יצאו ישראל אלא באמצעות מכת בכורות, ולא באמצעות מכה אחרת. עוד צריך לתח טעם קמה ה' הקה אפילו בבור שאינו מצרי, דקתיב (להלן י"ב כט) 'בבור השב' דהיינו בכורות מעמים אחרים שהיו שבויים במצרים [וכמבואר ברש"י (להלן י"ב כ)].

על ידי שנאבד הבכור שבקליפה יצא הבכור שבקדושה

ואולי כי הטעם הוא, לצר שמצינו שקרא ה' לישראל (לעיל ד כ"ב) 'בני בכרי', והיינו שבני ישראל הם במדרגה העליונה, בכחינת בכור שמצד הקדושה, וקביר הודיענו רבזינו ו"ט (תנינה טו.) כי כל מה שקרא ה' בקמת הטוב, גם זה קצמת זה אשה האלהים בקחינת הרע, וכל בחינה וקחינה יש בקדשה יש בנגדה בקדשה, והקדשה מהאמצע ומתחזקת לאחו פה - באוחה בחינה שיש בקדושה כנגדה. וזה קביר בחינת הבכורה שבקדשה, קינה בחינת בכורה שבקלפת אותה ותוקפת בה כל שיהא אותם, עד אשר תרג ה' כל שם הבכורה שבקלפת מצרים, בין של המצריים, בין של האמות שהיו שם, דקתיב (להלן י"ב כט) 'על בבור השב' ובבור השפחה, וכל בבור קהמה, והם כל בחינות הבכורה הנמצאים בקליפה, וגם לעומת זה את בבור ישראל קדש אותם ה' באותו זמן, באומרו (במדבר ג יג) 'ביום הכתי כל בבור בארץ מצרים תקדשתי לי כל בבור', קרי שלא תשא בחינת בכורה וזאת של קדש אשר הקדיש ה', וזה מה אפילו בבור קהמה, כי היה צורך לעקר כל שם הבכורה שבכחינת הקליפה שהיה בארץ מצרים. וכיון שנעקר שם זה, נפל ענה הרע שהיה מחזיק בבכור הקדשה, וזהו תביר יצאו בני ישראל מצרים, כי כיון שנכבטלה המניעה שגרמה לכל ישרא פרעה את העם, יכלו לצאת באין מונע. והנם שמצינו שיצאו ורדפו אחריהם, ואם נעקרה הקליפה איך יכלו לרדוף אחריהם, היינו משום שהשבו שערין יש קהם פת לאחו בם, אבל באמת כבר לא היו יכולים לשלוט בהם, וצא וקמד מה עקרית בדרם, שלא נותר קהם עד אחר.

מה הענין שלא יחרץ כלב

(1) וכלב בני ישראל לא יחרץ כלב לשנו וגו'. צריך דרשת מה תכונה קנה שלא יחרץ כלב לשנו. גם מהו אומרו ולכל, היה לו לומר ולבני ישראל וגו'. ואם כוונת משה לומר שלא ימות אדם מהם, וכמו שתרגם אונקלוס ולכל בני ישראל לא ינוק כלבא בלישניה, הנה לו לומר במרוש ולא ימות מבני ישראל וגו', ולמה אמר כלשון לא יחרץ.

א. ולכל סימן שלא בא ביניהם המשחית

ואולי שנתכונן בסדר הדבור על דרך אומרים ו"ט (ביק ט) פלבים צועקים סימן הוא כי מלאך המות בעיר, וכשאי צעקתם נשמעת הרי זה סימן שאין מלאך המות שם.

יש לו שני חלקים, אחד בנן עין ואחד בניהם, וזה צריך נטל חלקו וחלק חברו בנן עין, נתייב רשע נטל חלקו וחלק חברו בניהם. וראה עוד בזהר (ח"י ט"ב). כה. ע"פ לשון הכתוב בפרשת בשלח (לע"י טו.) כה. בגמרא: הנו דבן, כלבים בוכים מלאך המות בא לעיר, כלבים משחקים אליהו הנביא בא לעיר. ובירקאנטי כתב: ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשנו, כבר רמזתי לך סוד משמיה שנייה כלבים צועקים (משמ"א), והרמז שלא תשלוט עליהם מידת הדין, ואמר לשנו, כענין ועולחה קפצה פיה' (ש"י טו.) והו' מיד כלב יחידתי' (משמ"א טו טו), ואמר רבותינו ז"ל מלאך המות בא לעיר כלבים צועקים. ע"כ. וכע"ז פירש גם רבינו בחיי.

כ. ע"פ לשה"כ (משל"ט ט): 'או תבין יראת ה' ודעת אלהים תמצא'. כא בן כתב כישמה משה על דברי פרעה למשה ובינו (משל"ט ט) 'ישמר לך אל תוסף דאות פני', ע"י"ש. כב. ראה דברי רבינו באדיבות כפרשת אמור (ויקרא כ"ב ט) בסוד 'הנפש החטאת היא תמות' (ויקרא ט"ז ט). כג. בלשון הכתוב בקהלת (י ט). כד. בגמרא: שאל אחר את רבי מאיר לאחר שיצא לתרבות רעה, אמר ליה מאי דכתיב (קמ"ו ט) 'גם את זה לעומת זה עשה האלהים', אמר לו, כל מה שברא הקב"ה, ברא כנגדו, ברא הרים - ברא גבעות, ברא ימים - ברא נהרות. אמר לו, רבי עקיבא רבך לא אמר כך, אלא ברא צדיקים ברא רשעים. ברא גן עדן ברא גיהנם. כל אחד ואחד

לם שהיו יודעים
ה יש לו חיות,
א דקדושה, דאי
שר דא, ונותנים
עד להם וממילא
, הקב"ה שהוא
לם, כיון שעבר

מאמר שלישי

ואיך יבוא לידי יראה כזו? גם זה פירש הקב"ה בכבודו ובעצמו. במה?
 בשופר. ענין השופר מפורש בעמוס (ג. ו) "אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו"
 דהיינו הפחד והחרדה מדינו ית'. וכן איתא בזוהר (שמות קפד.) "תקעו בחודש
 שופר בכסה ליום חגנו" כסה הוא לשון כיסוי המונח על לב האדם, והיינו
 טמטום הלב שאי אפשר להזיזו ממקומו ולהחרידו אלא ע"י שופר.

יראת העונש - השמירה מחטא

יש מקשים מדוע כתיבי קללות ותוכחות בתורה? האם זה כבודו ית'
 שיצאו קללות וארורים מפי קדשו?

אולם לא מחכמה שואלים על זאת, שאין שמירה בטוחה שלא יחטא
 האדם אלא ע"י תוכחות הללו. ע"י ברמב"ן בפרשת נצבים על הפס' "פן יש
 בכס" (כט, יז) שפירש שהוצרך להביאם באלה ובשבועה בכרית הזאת, כי בכרית
 במתן תורה לא היו שם אלות וקללות ועי"ז חטאו בעגל ובבעל פעור. הרי
 להדיא שהתוכחות והקללות הם שמירה לחטא.

שורש פורה ראש - קיים בכל אדם

עוד ביאר הרמב"ן (שם) בענין שורש פורה ראש ולענה "כי מי שלבבו
 שלם עם השי"ת ולא הרהר בעבודה זרה כלל לא יוליד בן מודה בה, ולא
 תקשה על זה ממאי דכתיב ביחזקאל (יה, ט) באדם צדיק הנזהר מכל עבירות
 'והוליד בן פריץ שופך דם' והוא מגואל בכל עבירות שאביו היה נזהר מהם,
 כי אמת הדבר וסוד גדול לא אוכל לפרש בו". אלו דברי הרמב"ן.

וכבר נתבאר הענין במפרשי הרמב"ן, כמו הציוני, שיש חילוק גדול במצב
 האדם בין קודם חטא אדם הראשון לאחריו, כי קודם החטא לא היתה שאיפה
 לרע כלל והבחירה היתה רק בין טוב לטוב, דהיינו לבחור להיות אדוק רק
 בטוב או לקנות ידיעת טוב ורע ולעשות קידוש השם יותר גדול על ידי בחירה
 בטוב בתוך הסתר ונסיון. אבל לא שלטה אז נטייה ושאיפה לגשמיות כלל,
 והיינו שהיצה"ר היה מבחוץ ללב. אבל לאחר החטא כבר נמצא יצה"ר - מידות
 רעות ותאוות. דהיינו שאיפה לפחיתות. בלב האדם.

מכתב מאליהו - אלול, ראש השנה: דסלר, אליהו אליעזר (6) {} עמוד מס 130 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

בינוני נגד משה' אלו לא יפגשו בראש גן עדן.
 (הוא) גי' ע"ה

בפנימיותה. העצום הוא תולדה של דיסארמוניו לטעונית, שבה היתה האלוהות שררית מבלתיחלוא, מנחה מצניחות של שורשי הדת ופסולה טומאתו בקריבה. תהליך זה של היטהרות נמשך גם לאחר הצמצום והגת, כאמור, לשיא הראשוני בהתפתחות התולדה של שבידת הפלים או מיתת המלכים, שאירעה בעולם הנקדים.

ומה כאן הדעת הקטרונית היסוד הקטרוני שבשבורה בא לייז בטרם בהתגלות סיוי הטומאה שבפלים. הפלים נשבר, אמנם, ונפלו אל עמקי חללי הטהרות, אבל שברותם נהרסו היא לים, משום שסיני הטומאה יצאו מקיבים ופרו כדום, הם נמצאים מעתה, לאחר השברת, לעצמים לא עוד כלולים במין הפלים האלהים, אלא פנוסים בממלכתם הקטרונית. ממלכת הטומאה אמנם נהרסה כשבורה, אבל הפלים נטהרו ונדרכו. זאת ע"י: הטהרות וי של ממלכת השטן היא ראשית וזרונה, שכן בהטהרות זו היא קבלת האר"י את ראשית נהרסו של ממלכה זו ממקד היותה בקדושה, כל עוד שרונים הטוב והרע בערביות, וכל הרע לואה בטוב, לחדור אל מערכותיו. ליונק פלטר היתה, אבל משמקדיותה הטהרות, הוצע מתגלה בכל עצמותה הרהטנית, והיא שררית ללאוהי גבולו ישוה הטהרות, רשות כמעט עצמה לכיסול, היא נתק משרש היותו, גלגל פולל מהרמף בשואו, והוא מיידיד ומדלדל: עורש השמור לעבדיו ליענת, קדושה היתה שדא הודע לחוטפה ולשוהיה; כפי שנראה בהמשך, תהליך היוככות זה לא מינע כלל שינוי בשבדות, אלא הוא נמשך והולך גם בהתלוצץ החוקן שאחריו, הטהרות זו שנפדרו הקלושות מכל הקדושה האלוהית, עתידה להתגלות בהמשך הישעור הדרתי המסייב של אדם משיי"אל.

מכל מקום, כאשר נשברו הפלים תפלו, לא נחרדו מנחתם ככלים אין הפך בהם. לאחר השבורה תחיל הפי"ה בום ומאסף את שבר הפלים להעלותם ולהכניסם אל מע האם העליונה, היות הבנה, הפריצות האלוהית העליון של המדות האמנותיות בלומר, הפי"ה קיבץ את שבר הפלים וכנס אותם אל מין הדרום האלהי, כדי ששם יתקנו הפלים ויתאחו, או כדי שיתחללו בהם שם תהליכים של לידה מחדשה. אפשר, אופוא, לומר, שיש לנו כאן עניין במתחם נינו מאו, שאמשי לחאח מתחום הלידה המתחדשת של הטהרות האלוהיות, שבמסגרתו זוכים החלוצי המתקדמה של האלוהות, החלוצי היצמתי המתחדש, ואם תרצי — החלוצי הדיכטורה מן הרע הטומאה הפללים בעלמיותה, לוחצות סכונים, מוקדקים ומפורטים עד מאוד. אגתו מניעים בקדוה זו לאחר המהומים הטהוים ביותר של קבלת האר"י מתחם זה יצע במיבידה של הפלים ובהתממש האנטרס התיאטופי המיבתי שלהי, במה זכרים אמורים?

אלוהיות שפנתו, בדישבר הפלים הם נפלו ממקומם אל מקום שלמטה ממקומם, אל מקום שאינו מקומם, והיו בעצם פרושה של מיתת, מיתת משמעה יציאת מעולם אהז נפילת לעולם אחר, הפלים שנשברו מתו אפוא, במובן זה שיהם נפלו מן המקום שבו היו אמורים להתיקם, לאמר — טיב וזקן גופו הטהרות של אדם קדמון לכל קדומים ומעשה הם נמצאים שבורים ומפורים, בתוים לא-אלוהי שלא לים הוא, במקום שבו עתידים להתהוות והעלמות הלא-אלוהים למתהוותם.

אבל כבר לאנציתים כל מה שארע, משגפלו הפלים אל מעמקי הטהוים של החלל, נתגלו נהרן שבורים מיני הטומאה או סיני הרע, שהיו כלולים בקיובם. בתוך הפלים, בפנימיות ופנותותם, היו נהוים הטהוים הטהוטיאליים של הרע, ואלה נתגלו עתה, עם השברת, השפירה לא פומה אפוא, אך זרק בעולם האלוהי, אלא גרמה ליהתלותו של הרע, שיהיה כלול בתוכו במעמד פוטנציאלי, סיני הטומאה שנתגלו בשניה הטהוים פמלכת הקליפות, שהמלא מעשה ואלו המקיד מברע בראמת רבו-הטהוים של הטהרות האלוהיות והטהויה הרהטנית, הרהויה הטהויה שבממלכת השטן — השגור של טהרות הטומאה והרע, קליפות אלה — כוונים אתן הות עם הפלים השבורים או עם שבורים הפזורים, הקליפות הן סיו הטומאה שהיו כלולים בתוך הפלים, ותגלו מעשה בשבורה — לפי נסתה הפוטנלי של קבלת האר"י, בעיקר לפי ספרות המוסר הליויאנית המאורדת, מתוארת השפירה במוסר הראשוני הקטטורשי חמורה, לרואר זה של הממד הקטטורשי שנישבורו יש סיני גם דבריו, זייס וקטאל עצמו, אבל כאשר באים אנו לנהרן לקפודה את דברו, כפי ששבר בדרים כוונים ורשע ותיקים לפני ארבעים שנה, מהבבר, שהשיירה אינו מאניק קטטורפולי, הקלה או האנה המורה בתוך קרב הוויס הפנימיים של הטהויה האלוהית, אלא מיעשה מחושב הטיב, בהרעה סוף מיעשה מתחשב ותחילה, השפירה אינה תקילה, או האונה, או קלקל מביאה שארע בכלים, שהיו קטנים מדי או שלא היו זקנים דיים, ולא היה בניהם לדיכיל את שפעת האר האלוהי, שורם בצממה לזוכם, השברות אייצע כדלק מן הטהויה האלוהית למיזרים של העלמות ולויכוח מן הרע, שהיה כלול בפנימיותם, ולגימיתם בדרך זו בשלמות בני קיום/שורר הפזיטה שוב את טעון קרבים השפירה היא, אפוא, צורך בייח והקלקל — צורך תיקון.

במקד הקיום האביע על זייסי הקטרוני שבמורה העצום מסתבר, לאור הדיכרס שנוסא לפרר עוה, שהתהליך הקטרוני, שהחל בצמצום הרע, לשאי הודאמטי במיעות של השפירה, בצמצום החלל האלוהי לטהר ולזכר את עצמה, לדפייש מתוך היותה את הפסילה, שהיתה געוה הפלילי נמיר

האלוהי. כלים אלה לא נשברו. הכלים שנשברו הם אך ורק הכלים שהתקיימו, כלי הספירות שמתוך עד מלכות, הלא הן הספירות שפעולות בהנהגת העולם ומדותו את הקונסטנטיות והמטאפיזיות של מקורו ומאורעותיו.

כאשר את מדברים על מיתוס ולידה המוחשית של האלוהות, אמתו מדברת, אפוא, על שבועת הכלים החתומים לביה, ולא על הכלים העליונים, שאמנם נמנעו בשבועתו ונשדדו. אבל לא נשברו ומתו.

מיתוס הלידה המתודת של האלוהות קשור להתאודיה של קבלת האר"י לגבי עלים החיזקון, שקרוי כפי קבלה זו בשם עלים הכרוזים. את סוכו של עלים הכרוזים, שהוא עלים החיזקון, העולם שבו נקבע הכלים השפירים והלידה מחושש נטיב לזכרן בהשוואתו אל עלים הנקודים, שבו חלה השפירה. עלים הנקודים הוא עלים שעשד שפירותה מן שדדו און לץ עלים שאון כן עשר ספירות, או השתקפות של עשר ספירות. עשר הספירות הללו לא היו שרירות במערכת מתקנה ומאחדת של ג' קודים נמוך, שמואל ואמצע, שבה לברך טעמות אפשרות דקיות, ומשום כך אידיע ברוך השפירה, עלים הבודדים, שהוא עלים החיזקון, שיש את עורן למערכתה של עשר ספירות נפרדות. עשר הספירות של הנקודים נטרכו בחלוץ החיזקונות של עלים הכרוזים ונמנו נמחמתו אותה ונמננה דתש, שבהם שוב לא מודבר על עשר ספירות. אלא על המעשה פריצנים מרובים, שבהם מתרוש ומחלד החלוץ החיזקון, עשר הספירות של עלים הנקודים נמארגו. אפוא, במערכת הודעה של חמשה פריצנים, כולקמן:

ספירת הכתר הפכה לטרוץף הקרוי "אריך אפיון" — ארץ אפיים, ספירת הדוכנה הפכה לפרצוף, שנקרא בקבלה וזארי" בשם "אבא"; ספירת הלבנה נתגלחה ממנה במצדף במצדף המכונה "אמאי"; עש הספירות האמצעיות, ולאו הן הספירות חסד, דין, תפארת, נצח, ועד ויסוד, שמצדפות יחדיו מודות את כללית המדות הזכרים, הפכו נקבלת האר"י, לפי כוונתם, לפרצוף חדוד בשם "עור אמאי", ואליו הספירה התחתונה, היא ספירת המלכות, הספירה הקטנה, הפרצופש הנקבי המובדק לפי בעלי הקבלה, הפכה לפרצוף חדוד כנרקבא דעור אמאי, הנקבה של עור אמאי, או קיצור: "נקבא".

שלוש הפרצופים העליונים, הלא הם פרצופי אריך אפיון, אבא ואמאי לא נשברו, ולכן לא חלים בהם החליש החיזקון המאנהקים החלפים והתקומות, הנובעות ולידה המתודת של הוודיה האלוהית. שני הפרצופים התחתונים, פרצופי עור אמאי ונקבא, שבהם כלולות כסטרוקטורה חודשת שני הספירות שנשברו, הפיכם הפרצופים אשר

כדי שנוכח את הדברים לאשורם, עלינו לזחעם קודם כל, שהשפירה ארבעה בכלים לגיבם השפירה לא ארבעה באורות הכלים לגיבם שהשפירה נפעל ואלו האורות נשאר למעלה, אנום חלה בהם ויודו, ואפילו מצטיירת בהם מערכת חודשה, בודשיוכעלו לראוי לכליחם הנפולים והמתרם, כנפש אדם השורד על הקבר לאור המצות, אך הם נותרו במקומם, שהוא חודשה של חודשה האלוהית והאפלה.

הכלים לגיבם הם שנפל אל פנים שאינו מקומם. אבל קבלת האר"י נטענתה, שיהי עם הכלים נפל או נגנפו אל חודשות הטהרות גם נרצעות של אך אלוהי קאמרי: האורה אנום נשאר למעלה, ושפירה לא ארבעה בהם; אבל נרצעות מן האורות, שהם כדארה עומדה בהם לשפעת אור העצמות שעל אר את הכלים בחוליה, נשאר הנקודים בהם, וכאשר נשברו הכלים והפלו, נגמנו עמודים גם הנרצעות. שנתרד כלחוליות עם שבריהם, הנרצות האלה שפיתים נקמו (286) מדורים מעלה את חיות של כדורה השפירה והקליפה ושל כל חוליות כולתו, חוליות התפרדות כנקשר זה הוא, שכל נמצא בעולם לא קיים אלא משהו של חיות אלוהית, האלה אלוהית מתלבשת בכל נמצא ומדחה את מור קיומו. בפעולתו של כל נמצא ומצא נותרו חיות אלוהית שמפיתים אותו, מניח הנקודים אותו.

כלל זה אומר גם לגבי העובדות, גם הפונקציות, שחיות חיות בעולם נמשות אנפוליות ונקיט לחיות זה כנקודת של קיום, ויהי לעולם אלוהית, וזה כל חתפעת כולו לעולם נקטע מפנים ויהינם מתוך נועקו האתוסיו של החיים האלוהיים גם בטומאה יש, אפוא, חיות אלוהית, ובלעדו אין קיום גם לטומאה. זה ועוד: כיון שהטומאה יודעת את חסוי היות וזה נכשע לזכר, את כדורה בתוספת ויתר אלוהית, הווי עושה כל שביכולתה כיו לחשת אותה מן הקדושה בודד מרמה רבשו, בלחיות, במדורים בשקים וככובים נלחמה הטומאה בקדושה, מבקשת לחתמך עליה ולטיל המטה את שארית שלא חיות קדושה שזוהי סוד קיומה שיק באמצעותה היא מתקיימת ופועלת, ועל ידה היא יעלה לזחעו ולזינועו את כדורה.

הנרצות, שנכפיו עם שברי הכלים הנפולים, הפיכם אפוא חודשת של תקליפות הסיג חודשת של כל חודשה ואלא אלוהית כולתו, אבל לפי שנתנו לפרשה זו של חתפעות הכלים ולעוד חמור של האדם, שפיתו לרצואת מן השפירה, לאלוהים מן הטומאה וכן חתמה הנשפיות חודשה, עליו לפנות אל מה שרמותו לו כבר קיים לפי, לזמנה: אל פיתוס לדתה הסודשת של חודשה האלוהית השפירה ארבעת סוכיו, רק בשכעת הכלים והחודשות, שלוש הכלים העליונים, של הפיה, החכמה והסיוה, התי, פני שארית, גדולים יהפך חודש כביתם לזיכור את כל חשפע היות של האור

נמנים ונלדים מורש: הם הפרצופים הנאספים אל חוך רחמו של דואם
ראלורית ונגנים בקרבו מודש בתהליכים מתמשכים, שאזנים נראים
בפרצופים בדומה.

אבל לפני שנגמל לכלל האור והי עלינו לעמוד בקצוד על המושג
"פרצופים" ולוודאות למושג "ספירדה". הפרצופים מוצינים ספירדות
שלטת שתפתחה מתוך הספירדה הבירדה ספירדה והדמיה, ד"ר משל, היא
מתן פוטנציאל שצריך להתפתח, ועדנו מוזמן לפתח ולגלות את בחותני
הנחיים, בכל ספירדה מקובלת כל המערכה האלוות כולה. ספירדה הבירדה
דוא, אצפוא, מתן בקיוד כלולה מעש: עשה ספירדה כללית בה בעולם.
היא צריכה להתפתח לרחבת, להסתעף, ע"י שדה מתרחבת תגבית הנחיה
פרצוף הפרצוף מצוין, אצפוא, את מלוא רוחות שדיו מלכתחילה כלולים
בתוך הספירדה הבירדה במעמד פוטנציאלי, ומעשה התפתחה ונפתחו ונפתחו.
תחלקנו לקומה שלמה לספירדות שלמה לספירדות שלמה, וזו ערה
המדינה של המושג פרצוף עש הספירדה או עש הספירדה, שוב אין
כלולות במרוץ, בנייה לספירדה הבירדה שבעולם הקודים, במשנה
פוטנציאל, אלא נבחרת זו מן ומגלות לעצמן: כל ספירדה במקומה, כל
ספירדה בהפקידה או בהפקידה המיוחד במבנה המעבש של הפרצוף שנתון
הפרצוף האלוות מצוין, אצפוא, קומה שלמה, נמנה שלם, מסתעף מפתח
נמנה דמות שלמה, שתפתחה מתוך דו"ע הבירדה, כאשר את מדרגם
אצפוא, על היבטם של פירצוף וע"י אצפוא וקצוף, את מדרגים על החלום
לירון של חיות אלוות, שנתפתחו אל חוך חרות האלוות וזן מהנבשות
החלכות בתהליכים מורכבים של עינה, לידה ונדול — ע"י לקבלת המודון
שמצינים את השלב העליון בתהליך נדול, התפתחות הבישלים
המלאה של הפרצופים האלוותים.

פרק 7

תורת התקין

את הפרק הקודם שינו בדברים קצרים על המיתוס הנעו של הלודו
המחודשת של האלדוה, ועלע לידו בו עמד ביתו פרטי, בהמשך אף נסיון
ומכר כע"ד, כדרכו מילוי ייעודו הרימוסור, משתלב האדם בתהליך
המקומות והתובשות: המתקנת של החיות האלוותה, אבל לפני שנבוא
לכלל דיון ממשאים אלה, עלינו להסב את תשומת הלב למושג מרכזי
בפולחן הארץ, השיך לתמונת עלמה הכוללת, נותנת למה שארע
ב"שפירדה" משפילי הניצוצות הנפוצה בטמאה ובכל החיות והדוה, לאיתרו
של נבר ארע"ה בשפירדה קסטורופ המודד, שמקפפה לא את השפירדה
האלוותה לבד, אלא את כל מערכת החיות, את כל העלמה כולם, את
כל מדרגותיה של החירארכיה ומקומות, כל העולם כולו שרר כעת במצב
של חיה ובהוה של מערכת כאנטי, ושום דבר אינו במקומו: נוצרות
אלוהים שממנם למעלה, בעלונם בודות הקודש המתקנת, נדפו
ותפל לטון, לקיום שאנו מקימים ואילו הטמאה, שנהלמה דומעה או
הניצוצות האלוותים מבידה מאו את הלה, מוספה ומתפשט מעבר
לגבולה, מנסה לחור אל מערכת הקודש ולקנות ממנה נחום נחום.
עליתם לטעם ונחומים למעלה, וכל הרוחה כולה שודרה במצב של
החיות, שתהליך התקין מבין לביטולה, ע"י שלא ייתן התקין השלם,
שדיות טמאה וקודשה ו בהחמה של זו, הטמאה עומה כל שביטולה
כ"י לנגיד את כוחה ולהסיף על הקפה, לחסוף עד ועד מוחית הקודשה,
לירוק את הללה, ולהתפשט בתחומי הווה נטפים.
מעב פנים זה של הניצוצות המטאפיזית הקדושה מנא ביותו כראש
הראשונה במציאות החיטורית הקונקרית של האופיה והשאלות, על פי

שקורה בעליונים, ורק לכשהתקטף הם חוזקין גם היא הוכנה לאולה. כל שקורה בעליונים, לטוב ולרוע, קורה גם בקרב החתומים. לפי שעה נפגשו זעלונים, ונפגשו עמם גם החתומים. לעתיד לבוא — אין לקבלת הארצי פסק ברבר — יתקע העליונים, ובאשר ישלם חקונים, תעלה עמם גם החתומים וחושעו, או אז תבוא גם כופת ישראל החתומים אל גאלתה, מעוניה ותחלתה.

מעתה נכלל לחזור אל הפיסת החקוקין ואל הייעוד הגדול של האדם לאורה. הפיסת החקוקין מושגתה קודם כל על הוכנה המורה בלומן — כולל התרבות שיהיה בבירה הכר ממנו הפסקה זו חגבה העשית הדדית בוחת יעודו של אדם והגבילו פעלו. התאם הנמצאות שנשבו בין הקליפות חשבתם אל מקומם בעליונם. על האדם לעשות לחילום של הפיצות, להצאתם אל מקומם באחריות נמורה אל העולם האחרון הפסקה הדדית לפנסתה, והעולם במשפחה הרה גודל על האדם מישראל, ייעודו הגדול של כל אדם ואדם בישראל — ולא רק של יחידו סגולה וכו' עליה שבהם — והוא לצבור את הפיצות, לזרזתם ממנו שנים נטומות, ולהשיבם אל חיק האלוהות. במילים אחרות: על האדם הישראלי מוטל חקיקה ספרית. במחציתו כל ידיוהיה היא צריכה לעשות כזה לכוון מחדש את השטרותקורה או את חקומה האלוהית, לזקן את מה שנעמם ולמחות את עקבותיה של השטרות הקדומה.

אולם לא כל מלאכת החקוקין מוטלת על האדם, ועלי לעשות רק להשלמתה של החקוקין והתבארת אל סיומו ואל אחרונה חטובתו. עוד נטרם דחת אדם על הארץ החולה האלוהית עצמה בתהליך החקוקין. שבא ליידי פטי בעליונים הלידה המחודשת של האלוהות האלוהית נעשה את שברו כליונים של שני הפיצותים החתומים, ועדי גנפון וקנאק וקונצטם סגור מצדף אמא כיי שיתופני כן, יתאוו ויגעו מחדש, והחליף זה של הזכות, ותקופתו, אולייד מחודשת, הוא בראשיתו תהליך אמביולווי. תהליך של פתקמות עוברית, והיא מתארת בשליטה שלבים מרכזיים: עובר, ימקור ומחוקין.

כמעט העיצור מהכנסים שברו הכלים כשהם מקופלים וערוין אין בהם חקוקין או דמות, בתוך הפרצוף שנקרא אמא, הפרצופים האמור ועליון שבידיות האלוהות. כשכל זה, שבו דום עדיין לא נצטידו כדמות קומה שלמה, שהינם שברו הכלים ממצב אמביולווי. ככלת הארצי קודמת לנעב יד יד ג' ג' בלומן — שליטה בתוך שליטה, מה פירשנו של דבר, מצד זה מצדן את שלב החקוקין האשון של מצדף חוכר מצדף זמרי אפיון. שיספוח

ויעקרון וסינפוביליטטי של המקובלים, שדכו בו פניק הראשון, הרי כל שישי במציאות כל מה שזוהר וכל מה שמתחזה בתו, הוא, לפעשה, ביטוי סמבולי עמוק מאוד לזינאומיקה והפסיות לתהולכים המגויים של החייה האלוהית. התחמנות משמשים כביאוי עמומה, או אספקלייה כליחי מצודותיה לעולמות העליונים. כל שמתרחש בעליונים, לטוב ולרע, משתקן בקיוותותים ובמצביהים המשוחתים של דודי מסה.

כאשר אירע מה שאירע בשמייה, הפיצות אלוהיים נחזקו ממקומם ונעקרו למקום שאנו מקומם, דודי אמר — גלו, השתקפה לזהו זו של בעלה גם במצבים של חתומותם, כמצבד של כופת ישראל הדוסטורית. האומה הישראלית ניהיה כגורמניה ובלתה מארצה, ובידה ותפורה כן אונגות העולם, ככד על מי מקוריהה הקדומים של המושבה הקבלית מסמלון אומה זו כחיותיה והדוסטוריות את כופת ישראל של פעלה, השכילה ומטרינוריה. זה וזה הוביבה של הקבייה (פסייה והפארטה) ואלי אומה העלים משקפות או מסמלות את הכוחות המתגבשים של השמאה, סטרא אוריא (באברעה) — הצי האחר, לאמר — צדה האפל, הדומני, השטני, של האלוהות, שמצופים כוח וחיל ומרזונים את תחומי השטנותם, גלגלי החיסוריות של כנסת ישראל הקונקרטית איה אלא כביאוי גלגלי המאפסיות עלקעלה, גלגל זה יסודו ושורשה של גלגל החיסוריות והגלגלה בכל הקפה חטואני כשמייה: כאשוי בנקני חכלום ונפם והמוצות האלוהיים נעלנו כסומאוי והם מעתה חיותה יסוד קיומה, אירסי גלגל בעליונים, גלגל זה שבעליונים הוא שמשקפות למטה והמוצות את ביטוייה במחשור של המציאות הקונקרטית בגלגלה של כופת ישראל והדוסטורית, בגלגליו של עם ישראל.

בתפיסה סינפוביליטטי זו של הגלגל גנונים, כפרומה, נחומים לומר האומה ולכאנה הגדול, במחשור לאחד הקטסטרופה של גורש ספרד, נהי ספרד דודי, כאמור, חורבן גורא כעני בני הדורות היום, הוא עורר שאלה נקיבות והמוצות כפינו ללבי בעלגה של האומה הישראלית וסוד גורלה. פאומתו המהדור של וקבייה, כופד — ככד שאלט בשעתו את השאלה כיצד יעיל יזה לקרות לעם ישראל מה שקורה כיצד יפל וזה קומת דודי. מול ומבוסס לקיבוץ הדודי כספרד לחתם ולזימנות, לטעל כלי גלגל גלגל ולצאת לדרכי הגודל השאלה הנקיבת הזאת, שטרידה טפקות ואף יתאם ומרכיב שאלה האולגותיו גולגליו מביט בחייהה של האומה הישראלית. טאה במידה רבה על פחיתות במשפחה של קבלת הארצי, גלגל ישראל וגלגל זמור בין האומות שוב אינם קטסטרופה נוראה שאין לה פתרון, או קליקל ודיסטורית שאין לה תקנה. הם נתפסים כמיציאות סינפוביליות, שמשקפת את

ואל חובבי המערכות והמלחמות הללו, אל שורשם הפנימי של המצוקות השלוח והחורבן גם יהיו יצק משה רבינו את כל הסגולות שיש בידי בני הארץ להשפיע.

ומעומד שלאחר עולה מאליה ומצויה את החוצה החמומה שחורה וכו' את משה הניצב בפערי ארץ ישראל ו'לך אומר לום לאברהם ליעקב וליעקב שפועה שנשפעת לום כבר קיימתה לפניכם' (ברכות ט"ז) והפלאה לחמת הדין קיימתה המשיח בעלמא כפי

ולדבריו - המשיח קני המשיח של משה ארץ ג המשיח בעלמא המשיח של משה מנחלה בוחה החיים משידע מוחות עניא כפי משה ויהוה ויחמת בפועל לעיניו של העם היהודי את קיום השפעה שנסגל הפנה לאברהם.

לך בכותב של אותה ראה ואות השפעה החוצה אותה לאברהם ליעקב וליעקב שפועה שנספיק לאברהם כבר קיימתה לפניכם.

י"ד דא ארזים את כל אער עשה ויהוה טוב סרדא
(בראשית א' ז')

בילדותי בעת לימוד המקרא, היה צד ועולה כי המורה של קיימת הדין המחלפת לדין חסידים המבוססת וכולה חרונה

חייבים ליעקב את חיינום מדין מדינו של משה ואברהם שנית המרובי דקא על פמון המעבר בין מלוא לפלא וכו' המנה והחנה לחברה. אשר היה שיהיה נוחה ניצב המבנה להאצל על התקופה הקודמת מדין של משה ויהי המעברה של.

משים שהבנינו לארץ ישראל בספלה כפי חזש מני המערה והצומח לקדוש החומר והקלאה וקוא מני ביה באסר ניצבים במאבי קובל מול החומר החילוני. יס המנה ליעקב מברחה הקדושה שחודש משה רבינו והתנהג האלקית של יהוה.

ובאו אנו ניצבים על סוחר של אותה המשיחיות עינלי שפלאנו לקדוש על פמון משה לא קלא דאש המפוסה בני לעשוקיה ולחנה ממצאה הארץ משה קלא בני ליעקב בני חייאמי, בני חייאמי שיעקב שחננו בני - פחותו ומתנה המנהג של על כל חייאת הקדושה. ודי היה ויהיית, ודי היה והתחיים האמאנין אותה.

ומכיוון שהתבטו היו יעקביו את המהות החזיתית החיובית במצב החישי של קודש החומר, יהיה המנה לחננו כפי משה דקא את המהות הקדושה והקדושה ביה עם ישראל ויהיה ארצו בשלימות ובחורבנה החאה נכחה וברק לילדים עם סיסרא והוליות החאה הוליע נלוא עם מלכי בני החאה את המעיקר הקדושה להיות מיעיקי לך, מנים שהחופת כפינו היא הקדושה של החבורה בה הטובאה והקדושה האבלי בני הקדושה והחומר. עם דקא נרדסו החישים החזיתית פנינו מודיע של משה.

י"ד דא ארזים טב כל אער
עלם הממנות הכפיש
ספלקיה לביחא, מלליל על
השנים הכלי ומוקס עם חקר
הכפיש ספלקים: יוספ טוב
תלמידי

בראשית

פרק א

א בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ: **ב** והארץ הייתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים: **ג** ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור: **ד** וברא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך: **ה** ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד: **ו** ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים: **ז** ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן: **ח** ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני: **ט** ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן: **י** ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וברא אלהים כי טוב: **יא** ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן: **יב** ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וברא אלהים כי טוב: **יג** ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי: **יד** ויאמר אלהים יהי מאלת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולקמים ושנים: **טו** והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן: **טז** ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים: **יז** ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ: **יח** ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וברא אלהים כי טוב: **יט** ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי: **כ** ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים: **כא** ויברא אלהים את התנינים הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וברא אלהים כי טוב: **כב** ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ: **כג** ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי: **כד** ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחסיתו ארץ למינה ויהי כן: **כה** ויעש אלהים את חיות הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וברא אלהים כי טוב: **כו** ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ: **כז** ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ: **כט** ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה: **ל** ולכל חיות הארץ ולכל עוף השמים ולכל רמש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן: **לא** וברא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום השישי:

והקוות היעלה התבטיל יפה: בהגיע הרגע המיוחל היא פותחת את המכסים, רואה כי טוב ונאנחת אנחת רוחה.

נבצר מאתנו, היום עם עמדנו על דעתנו, לראות כך את פני המקראות, ושובה עלינו להקמיק חקר, ולהשיל את המסך מעל פני המקרא המזמירה הזה: "וירא אלוקים וכו' והנה טוב מאד".

ספיקות וחוסר ודאות היו ברבנו:

ועלתה בידנו בזה דבר מחודש, וזכר לדבר נמצא ב"שפת אמת" על כל פנים ב"שפת אמת" שבבית מדרשנו.

"וירא אלוקים" מוטב ובא על עסקי אותה וראיה שעליה
היחבנו דברים, ראיות ההתקשרות האלוקית, "וירא אלוקים" ע"י
עצם ההתחבנות וראיה האלוקית להביאה "הנה טוב מאד"
ה"ראיה" חזו עצמה השפיעה את פנימיות העולם, ה"ראיה"
עצמה האצילה על הקולות המולד המוקם את הסדר החטבת
האלוקית והביאה אותו לליל "טוב מאד".

הנה אנו באים לידי הבנה מאיזה גיבורי יבנותנו "הנה טוב מאד" זה יום המיתות, שהנא מילוא דתמוהה, מיצו יתכן להקמיק על יום המיתות אותו מטבע לטוב שהוטבע על "כל אשר עשה".

ולבמשנית, "טוב מאד" היא ההתקשרות האלוקית הבאה בעקבות ה"ראיה". ההתקשרות חזו תלויח וקומרת תמיד במתקשר, יש שהראיה חזו משפיעה ומניבה היום לכל חללא עלמא, יש שהיא יוצרת הח"ל מנב העדר של יום המיתות.

ט

ובאין הנה אנו ניצברים על המצות והנהיה חדשה במשמעות הדין
בראש השנה

"בראש השנה כל באי עולם עוברין לפניו כבני חרון
שואמר היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם... וכזול
וסקורין בסקירה אחת. אמר רבנ"י אף און נמי תנינא
היוצר יחד לבם. מאי קאמר? אלא לאו הכי קאמר. היוצר
דאיה יחד לבבי" (ר"ה ט"ז. י"ח)

בר"ה, "זה היום מחלט מעסקי",
מחזקת את כנה הכשפה
האלוקית הנמקרת בלויט על
"לוי"ה. ועלם הסקירה יאו
מאוששם את נקודת הקדושה של
הדיקים והופנת אורם ממילא
למים

ראש השנה הוא א"ה יום של ראיות. נמצא הדין והוא מצבם של
סקירה. ואם נבדל לאחריהם את היבוצים שהקליטה. נשואיה מביני
חיים על הריאות והדין.

ר"ה זה היום החלט מעסקי. בראש השנה מוחזקת שבת
בשנה החשמלית האלוקית לקיום העולם. ההשמיעה חזו הדין
ההתחלקות שלה קצוותים בדין. החשמלית חזו המשרת בנדיה
של "ראיה" כוללם במקורין במקורה אחת. ה"סקירה" האלוקית
חזו שנוצרת הוא אהיה "שאינה" שואמתה חזו נדיהם מאוששת
את נקודת השושה של הדיקים. המחזקת אליה. נוספת בה
חיים "בוחמת" אותם ממילא לוייב. אותה בודת "ראיה"
ו"סקירה" שואמת מאידך את נקודת הקדושה של הדיקים. בנדיה
אותם מנקודות החיים שלהם. "בוחמת" אותם ממילא לנדיה.

אלו הדברים הטמונים ב"שפת אמה" בליקוטם לר"ה

"בראש השנה כל באי עולם עוברין לפניו כבני חרון.

בעולם הם בני" אדם אתם קרוין אדם כו'. שאדם הוא בר דעת ולכן אמרו בשביל ישראל שנקראו ראשית. ויש להבין שתלה הכתוב בזה ולא פי' בשביל ישראל. רק הוא הטעם שלכך נברא העולם בשביל ישראל הואיל ונקראו ראשית היינו שמתקשרים בשורש האחדות והראשית. וזהו העיקר השכל וידוע אותי. ומזה עצמו נעשה ממילא המשפט שבאי עולם עוברין לפניו כבני מרון כדי לתת לכל אחד חיות כפי דעתו ומצבו:

תקעו בחודש שופר בכסה כו' דרשו חז"ל שמתכסה בו. וי"ל דבכל החגים יש התגלות כמ"ש יראה כל זכורך וכאשר דרשו חז"ל ירָאָה וְרָאָה ולכן יש בהם שמחה כמ"ש מועדים לשמחה וההלל שהוא מלשון התגלות כמ"ש בהלו נרו כו'. וכמ"ש במ"א ענין הטהרה ברגל להסיר המלבוש הגשמי כי אין לבוא בשער המלך בלבוש שק. ובר"ה הוא באתכסיא אך ע"י השופר אמרו חז"ל כיון דלזכרון אתי כלפנים דמי והוא השגחה שבא מתוך ההסתר. והוא ביראה כמ"ש בזוה"ק ראי' בחסד שמיעה ביראה כמ"ש שמעתי שמעך יראתי. וכמו ברגלים יש ראי'. עתה יש מצות שמיעת קול שופר. ומתקיים ג"כ בב' אופנים שיכולין לשמוע התעוררות שבא משמים ביום זה. וכמו כן מתעלה קול שופר לשמים ושומע קול תרועת עמו ברחמים:

בנוסח עלינו לשבח שניתקן במלכות. ואיתא כי יהושע תיקנו. והיינו שבתחלה נכנסו לארץ ישראל ברצון האמת להעביר גלולים כו' וכדי לתקן עולם כו'. כי אם הי' מתקיים כמצות ה' שלא להניח מהז' אומות והי' ניתקן א"י כראוי בידינו ממילא הי' טובה לכל העולם. אך אח"כ חטאנו והשארנו מהם זיה הי' גרם כל הגלות ולכן מוכרחים אנו עכשיו לעבור במקומות שאר האומות ומבקשין תן פחדך כו'. ויעשו כולם אגודה אחת. וכאשר יהי' הגאולה לעתיד בוודאי יהי' מתוקן כל זה ובכח זה אנו שבין בתשובה על החטא שהשארנו מהם. עכ"ל מעוררין ג"כ זכות מחשבה טובה הראשונה שהי' לנו להעביר גלולים כו' וממילא בטוחים אנו להיות טוב אחרית דבר מראשיתו:

בראש השנה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון כו'. דכל באור פני מלך חיים. ובראי' זו דבאי עולם עוברין לפניו מזה ניתן לכל אחד חיות. וכמו בשעת הבריאה כתיב ביום הזה וירא אלקים כו' אשר עשה והנה טוב כו' ומזה נתקיים העולם. כן בכל שנה מתעורר ראי' זו לחדש קיום העולם. ועיקר הראי' הי' שבנ"י יקבלו התורה שנק' טוב. ולכן צריכין לתקוע בשופר שהוא רמז לקבלת התורה ולהראות כי עיקר רצון להחיות כדי לקיים התורה. ומתעורר זה הזכות גם בשמים ומתקיים העולם. וזהו עיקר התשובה חדש ימינו כקדם כמו שעלתה במחשבה שמחשבתן של ישראל והתורה קדמו לעולם. ותחילת הבריאה הוכן האדם בגן עדן לעבדה ולשמרה אח"כ ע"י החטא נתגרש. והוחזר בקבלת התורה וע"י החטא אבדנו גם זה התיקון. אח"כ במשכן ומקדש ראשון ושני. והכל ניטל מאתנו:

[ב"ה מר"ה תרמ"ה]

בפסוק תקעו בחודש שופר כו'. דכתיב וביום החודש יפתח. ובחודש הזה החודש מתכסה כמ"ש חז"ל. והיינו שאין מתגלה זה הפתח שנפתח בכל החדשים וצריכין לעורר ההתחדשות ע"י תקיעת שופר. והאמת כי כל זה הוא לברר כחן של בני"י כי גם בהסתלקות כח המיוחד להם כמ"ש החודש הזה לכם. [ועיין בזוה"ק תצוה]. מ"מ גם כשהם בהשתתפות כל האומות יש להם כח לעורר התחדשות ומזה בא אח"כ הארת חג הסוכות וזהו בכסה ליום חגיגו. כי חק לישראל הוא י"ל באופן הנ"ל כי היא נתינת טעם ע"י שיש כח לישראל להאיר גם במקום הנסתר שנק' חק שאין נגלה הטעם אעפ"כ ידם רב להם. ואמרו חז"ל בשעה שבנ"י תוקעין בשופר הקב"ה עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים. והיינו שרצה הקב"ה שעי" בני"י יתעורר הרחמים בעולם. ולכך מתכסה החודש כנ"ל שיצטרכו בני"י לבוא למדת הרחמים כדי לזכות בזה לכל העולם כי במדה"ד אין העולם מתקיים. ואפשר דלכך בשבת אין תוקעין דביום השבת יפתח. וזה הפתח אינו נכסה ולכך א"צ לתקוע בשבת. והשבת מיוחד ג"כ לבנ"י ועיקר הכוונה שהי' התעוררות הרחמים בכחן של בני"י. וכ"כ חדות ה' היא מעוזכם. מה שבנ"י מתחזקין והעוז שלהם הוא בכח התורה שנק' עוז. וזה הוא חדות ה' כי הקב"ה שמח בשמחתן של בני"י:

זכור רחמך ה' וחסדיך כי מעולם המה. פי' כי הקב"ה ברא עולמו כדי להטיב ולגמול חסד להצריכים לו

פסקי דין שנחתכו על-פי נטיות נפשו והיחסות לב השופטים. אבל פשיטה שלא יהרג לומר פן פוזן שמים.

אבל מעניינים בכלי וינה של הזארה הנלי שרין ר"ח יסודו בכח הזארה, אפשר לבחון את הדברים באורה מטבע פירון שהמשמעות הפנימית של דין היא החמירות המעוררת ויטואבתי את חלקי הקדושה אי"כ בשעת הדיון, אם האדם שרין במצב של עליה, מהחוללה ממילא התקשות הבאה ע"י הזארה האלקורית, והלמי הקדושה שבו נעוירים ומתחברים למקורם, ובהו גם מושג תיקונה האמיתי של הנפש הזוהרת.

ועם הזארות הללו ארוחת באמונתו, אנו יוצאים לקראת עבודת האידונים. כאן גם מקבל הזגשה נוראה המושג היידידות המתכתין בדין. ממת רחמי גמור חד"ל, מול התנצמות וסחיית כחות הקדושה. ועינינו לשמור תלוי: כי עמד מקור חיים - באוד נראה אור.

וכראה זו דברי מרן שנוהג לפנות מוח ונתן לבן אוד דורות, וכמו בשפת הברואה כתיב וראו אנשים את כל אשר עשה ה' עמו סוג מרז, ומה מקיים השולח" (שפיא תוס').

ובאן חנה אנו נוצרים על סוג רקים של רבולנו בילקו"ת ומתקלים את בה הזארה קצמה המעורר ליום הדין - לאור החשיף הזארה "אורי" המאירה את הידיקים מטעם חושך ליליים.

ועל דין שנובדד

ובנייט ממילא בה שנובדדו לילי על נוסח המשה ב"ה יאצבוקי מקיים חקלים בדין, וזקא לזיוו אין המשה מתחייבת בליטן יורי פי אם "שפירי" "שפירי" כל באי קלים קיבויין לטעמי בבני בדין.

ולמשימתו הדין פי הדינות המפליגות של דין ראש השנה (בשומשנה דינה ליתודי את דין ראש השנה ד"א תקפת את עובדי המשיב: הזארה והידיקה).

ואם בנים את במשיב, יתייבב ביליא המעורר שיהיבו רבויינו בבניי בדין חייך בראש השנה.

אין אדם וזו אלא לפי טעמו באותו טעם. טעמו ודמותו אלקים אל קול חנוך באשר הוא שם" (ר"ה ט"ד) וואו לחייך את המאור בבית הדין שניין רבוינו בשעת דין ודור עולם שמים אנו עולם מרובי שרין להתפטר עמו. פי אם חוקר הדינה לזכר הזארה, ומה מלים באן למחיה קיימת רבד "באשר הוא שם" ונחלי שמיטע בפי וד אם מליאם